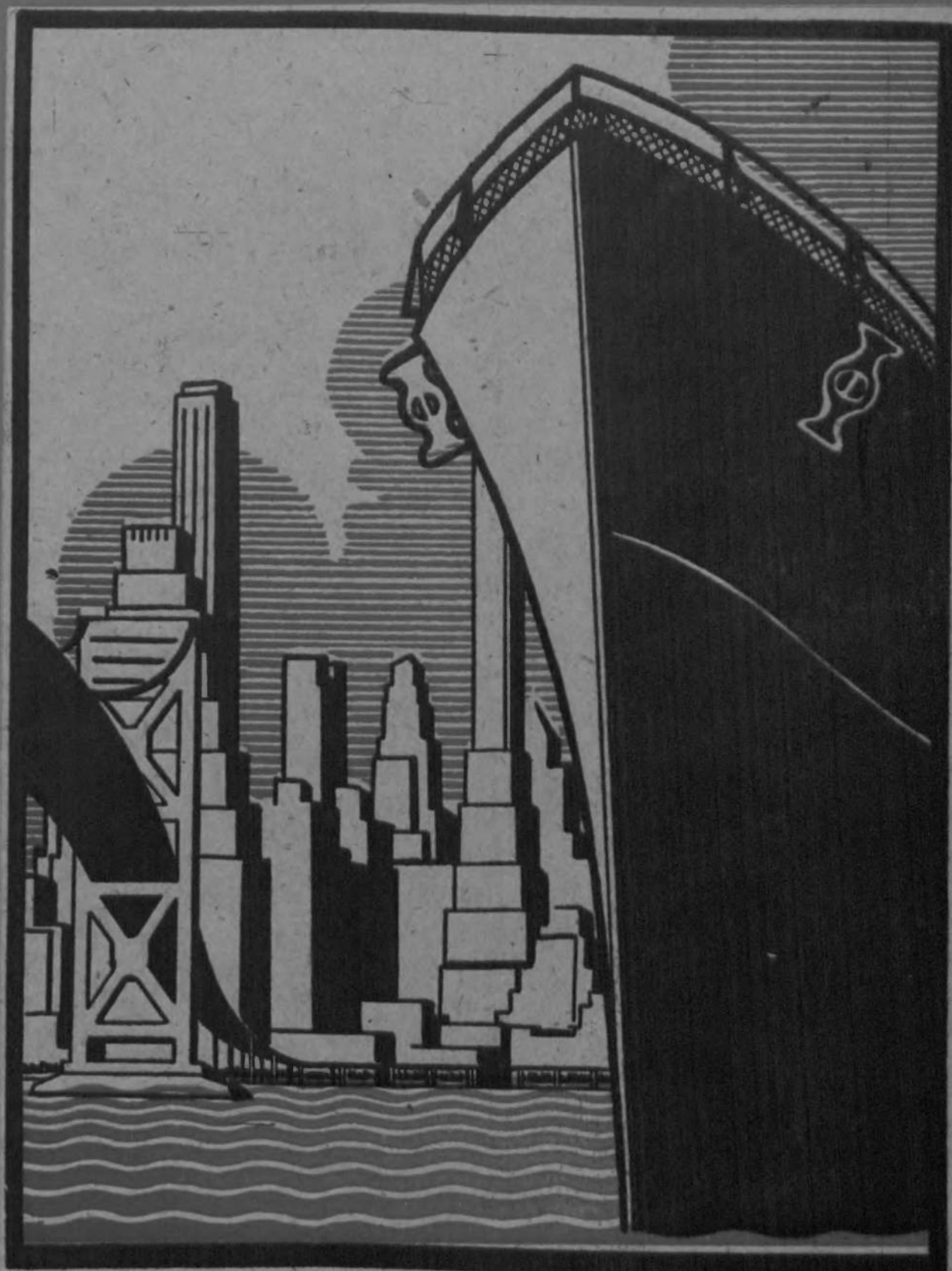
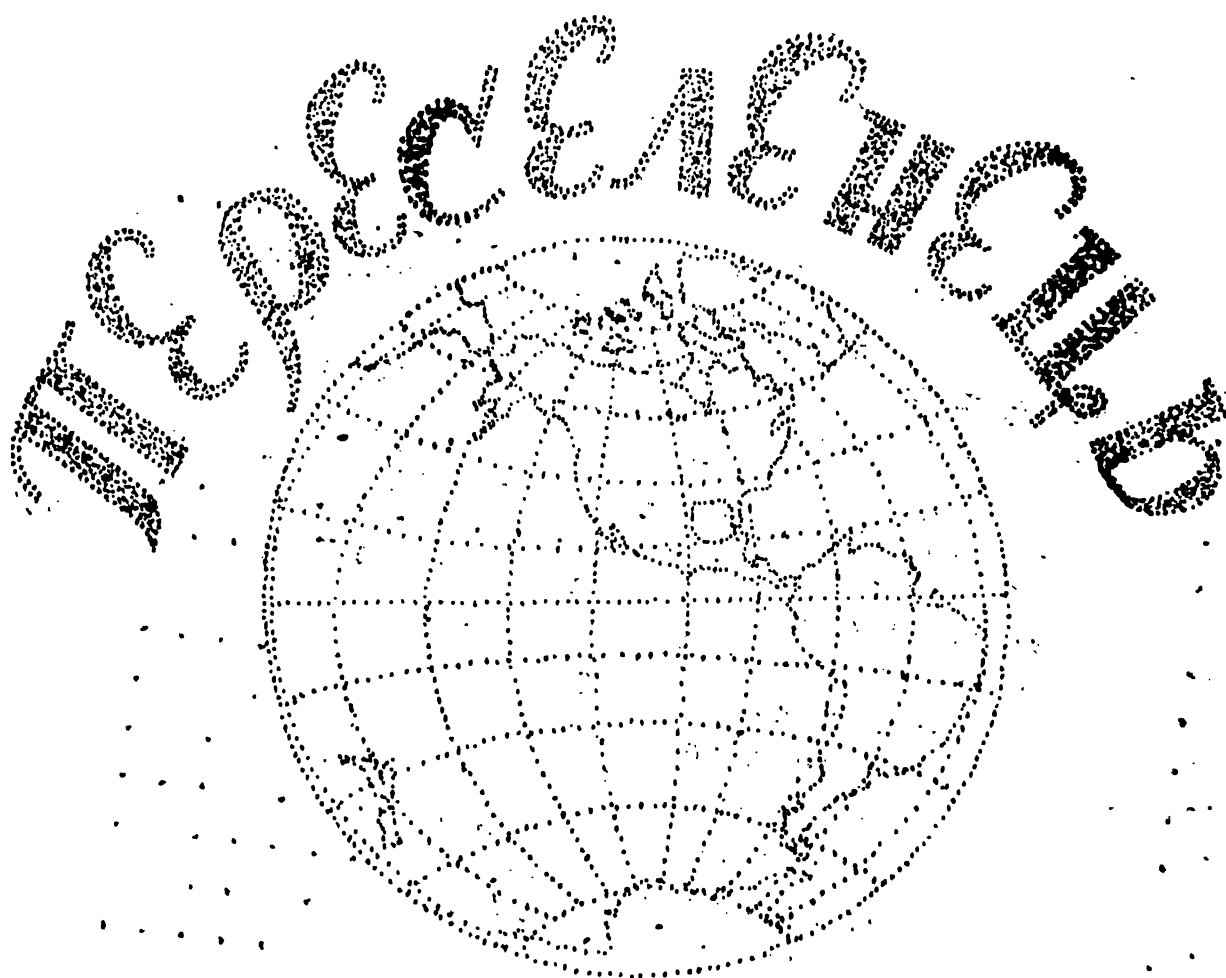

Число 5

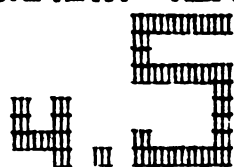

ЦІНА 3.50 МАРОК

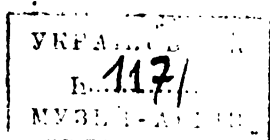
ПРОГЛАШЕННЯ

ІНФОРМАТИВНИЙ МІСЯЧНИК
В СПРАВАХ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Г р у д е н ь - 1946

Видання Головної Переселенчої
Ради

--:--- МЮНХЕН ---:-

З м і с т :

1.	Вирішальний етап ВП.	3
2.	Переселенча справа на нових організаційних муніцип ах АП.	4
3.	Переселенчі справи на українській конференції в Парижі	8
4.	Масова перекваліфікація української еміграції М.К.	9
5.	Розбудова Аргентини і переселення В.Кривуцький	12
6.	Еквадор, Коста-Ріка, Перу і Ангола відкривають свої кордони	14
7.	Мрії та реальні обставини життя в Канаді	15
8.	Ще про переселення до Франції В.К.	18
9.	Заробимо собі кошти на переїзд Ін.	20
10.	У справі переселення до Австралії	23
11.	Законодавство про поселення В-ий	23
12.	Про лікарів скитальців	24
13.	Справа виїзду до Парагваю В.П.	26
14.	Парагвай, яким він є В.Чижівський	28
15.	Аргентина приймає 4 міль. скитальців	30
	До всіх Обласних Представництв ЦПУЕ і Таборових Рад	32

Адреса редакції журналу: Мюнхен, Дахауерштр.9/II.

Видається на правах рукопису.

ВИРІШАЛЬНИЙ ЕТАП

З моменту, як справу ДП і збігців поставлено на розгляд нинішньої сесії ООН в Нью-Йорку, вона прийшла до свого вирішального етапу, і мусить бути в той чи інший спосіб розв'язана.

Вже півтора року коло мільйона правно-неоформлених, фактично інтернованих людей, незавантажених господарсько-продуктивних працел, обтяжувать бюджет ООН, створюють господарські, адміністративні і політичні труднощі й турботи для окупаційної влади західних альянтів в Німеччині та Австрії. Будучи об'єктом постійних претенсій і нападів з боку східного альянта, раз-у-раз стають причиною різного роду тертя між ним і західними альянтами.

В той час багато країн потребують великої кількості імigrantів для розбудови свого господарства і охоче приймали б збігців, що перебувають в окупаційних зонах. Але цьому перешкоджає невияснене правне їх становище. Ці люди не будуть визнані організацією ООН за бездержавних осіб і не одержать міжнародних паспортів, доти вони не зможуть виїхати з окупаційної зони і доти більшість держав не зможе їх прийняти до себе!

З другого боку становище самих ДП та збігців в окупаційних зонах у великій мірі важке і з погляду гуманності й поваги до людської гідності нетерпиме. Вони не належать до жадного суспільства, не мають захисту жадної держави і одночасно не визнані за емігрантів та не мають права азилу. Вони не мають права вільно рухатися, не мають права на самостійну господарчу діяльність. Їм не вільно в будь-який спосіб організуватися для спільної оборони своїх прав та інтересів, ба, навіть для матеріальної самопомоги, або спільної праці, їм не дозволені навіть допомогові і кооперативні організації.

Ці люди втратили свою батьківщину, а водночас все, що мали, та кож і громадянські права. Могутня чужа держава, що захопила їхню батьківщину, намагається накинути ще їм свою юрисдикцію і дістати їх до своїх рук для страшної расправи, як ворогів цієї держави.

В пресі, радіо, на міжнародних конференціях і в репатріаційних комісіях ця держава стало загрозю для беззахисним людям "знайти їх на дні моря" і знищити; вимагає їх видачі ноби як влочинців, або своїх підданих, намагається унеможливити їх існування.

І все життя цих людей уже півтора року, вводитьсь до безнастанної оборони їх перед тими атаками, до безнастанної боротьби за своє і своїх рідних життя і безнастанного страху за це життя.

Цей страх, підтримуваний безперестанними репатріаційними заходами примусового і "непримусового" порядку, різними перевірками, контролями, допитами під присягою, сортуванням людей, перевозками їх в місце на місце, часто під ескортом і частковими видачами їх східному альянтови парализує людей та унеможливляє їм продуктивну діяльність через непевність завтрашнього дня.

Ці всі обставини життя збігців, хоч не у всіх деталях, але відомі світові і світова опінія оцінює їх як яскраву суперечність постановам атлантийської Харті та Харті об'єднаних націй, та вимагає скорішого розв'язання проблеми збігців. Так само західні альянти, що мають багато клопоту в той проблемою, і держави, які залютовані в імміграції, нарешті нейтральні держави, що поділяють загально-світову опінію щодо проблеми збігців, намагаються в будь-який спосіб прискорити остаточне розв'язання цього зачарованого вузла. Лише Советський Союз, підтримуваний своїми державами-сателітами хотів би або дістати уоїх збігців до своїх рук, або, як це не вдасться, ватримати розв'язання проблеми збігців і в такий спосіб перешкодити їм одержати право азилу та почати нормальне життя в різних країнах.

Він не хоче, щоб ці живі свідки совєтської дійсності розійшлись по всьому світі і рознесли правду про "той бік залізної зашторони".

Чи підуть інші держави до якоїсь міри на руку Совєтському Совєтові, чи вирішаться остаточно статися на шлях гуманності й справедливості, міжнародного права доцільності, та зрештою оформлять правне становище ДП і збігців як бездержавних осіб, - покаже висід конференції в Нью-Йорку. Однак вирішення мусить наступити. І ми повинні бути готові до нього.

Будемо сподіватися, що воно буде сприятливе для нас.

В.П.

ПЕРЕСЕЛЕНЧА СПРАВА НА НОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ШЛЯХАХ

Кожна розумна людина здає собі справу, що життя нашої еміграції на безплатному хлібі УНРРА наближається до свого кінця. Незабаром прийде час загалові, який не може вертатися на своє батьківщину включатися у господарський процес на чужині.

Рівночасно з тим теперішнє нез'ясоване наше правне становище за примусової бездіяльності, або доривочної праці, позбавленої перспективи на побудову нормального життя у майбутньому, суперечить двом основним прикметам нашого народу. Цей неприродний стан позбавляє наш народ вродженої йому потреби життєрадісної творчості - конструктивної праці для майбутнього, а рівночасно ображає його природне почуття - не користуватися чужою ласкою - милостинєю. Чи треба на це твердження доказів? А чи не відомо це хрестоматійному українцеві, ба навіть чужинцеві, який мав змогу зустрітись з нашим народом на рідній землі, що український загальний соромиться і виразно відмежовується від ледачих народів? До чого може довести така примусова бездіяльність? Чи треба на це теж окремих доказів, що українець у своїй вродженій гордості не звичний просити руку за милостинєю навіть тоді, коли йому загрожує голод і смерть? Що ж тоді дивуватись, що люди наші в таборовому житті погано морально почувають і хотіли б з того якнайскорше вирватися?

Серед такої дійсності існує у нас від самого початку скитальщини, онага і заходить в напрям переїзду до будьякої країни, яка б тільки забезпечила права вільної людини та дала можливість заробітку на хліб, хоч би у важких умовах.

Організація переселенчої комісії.

Йдучи на зустріч цьому бажанню скитальців Центральне Представництво Української Еміграції рішило ще з весною цього року покликати при ЦПУЕ окрему **П е р е с е л е н ч у К о м і с і ю**, в філіях в Областях і по таборах, що мала на меті організованим способом зайнятися переселенчою акцією. Зроблено це теж з почуття громадської відповідальності, щоб не допустити до поспішних і нерозважних кроків одиниць, ба навіть гуртів, які могли би нанести шкоду не тільки ваінтересованим, але навіть загалові.

Ця Комісія, утворена на основах громадсько-почесної праці, проробила досі поважну роботу, а саме: започаткувала розвідувальну акцію можливостей нашого поселення в окремих країнах. Проведе-

но освідмлюючи акції словом і друком серед наших скитальців про можливість переселення та життя-буття у цих країнах. Рівночасно з тим Комісія викінчувала одну з основних робіт потрібних для переселенчої справи - тобто статистичне скоплення бажаючих переселитись.

При цьому всьому виявилось, що Переселенча Комісія у такому виді і з тими скромними засобами не була спроможна виконати усі ці широкі і відповідальні завдання у тому найважливішому секторі, що тепер висувається на перше місце усіх наших скитальчих питань.

Повстання Головної Української Переселенчої Ради.

Така була думка широкого громадянства і з того здавав собі справу Провід ЦПУЕ, який скликав в дні 4 і 5 жовтня Переселенчий З'їзд для обмірковання цього важливого питання. На З'їзді виявилось, що Переселенча Комісія, утворена на громадсько-почесних підставах людей доброї волі, які, до речі, часто мінялись, не зможе сама виконати цієї важкої практичної роботи, що її вимагає теперішній час. Скарги на те, що не має, мовляв, охочих людей до праці, мали свої глибокі підстави. Ці люди, що працювали у Переселенчій Комісії, це переважно поважні громадяни, завантажені і так обов'язками на інших місцях, находили самі тільки в трудом вільний час для переселенчих справ. Не маючи змоги самі віддатися цілком повсякденній роботі у цій ділянці, не могли вони теж цієї відповідальної праці передати в руки випадкових службовців. Стало отже ясным, що до цієї роботи треба притягти людей з відповідним знанням та громадським ставом, відомим широкому загалові з своєї безіntересовної громадської праці у минулому і в слід за цим користувалися б великим довір'ям серед громадянства. При тому всьому виявилася потреба підшукати таких людей, що зможуть пожертвувати весь свій час виключно цій справі.

А для того роду людей треба теж створити відносно ширші формально-правні підстави праці і відповідні до їх стану умови діяльності.

Вслід за цими міркуваннями Переселенчий З'їзд виніс свої постанови /гляди "Переселенець" ч.4/, які у своїй основі вводяться до точок:

1/ Справами переселення повинна займатись Головна Українська Переселенча Рада, утворена з делегатів виборних органів всієї системи Центрального Представництва на еміграції та делегатів станових неполітичних об'єднань.

2/ Переселенча Рада повинна діяти як автономна одиниця при ЦПУЕ, з власним статутом, затвердженим ЦПУЕ, та власним переселенчим фондом, складений для цієї мети громадянством.

3/ Г.У.П.Рада повинна здійснювати свої завдання за допомогою громадсько-відповідальних виконних органів через Центральну Переселенчу Управу.

Виконуючи ці постанови Переселенча Комісія скликала на 2 листопада Головну Українську Переселенчу Раду, яка ухвалила новий статут, складений на вищеподаних основах, обрала в-поміж себе 7-членну Президію, 5-членну Контрольну Комісію та ухвалила висоту різних вкладок до переселенчого фонду. Крім цього доручила Президії підібрати членів Центральної Переселенчої Управи та опрацювати прелімінар бюджету. Вмжчасі цей статут затверджено, з малими змінами, ЦПУЕ, а Президія ГУПР іменувала виконний орган Центральної Переселенчу Управу, яка вже приступила до широкого задуманої праці.

Таким чином вступили ми вже на новий організаційний шлях у переселенчій акції.

Які найближчі завдання Г.У.П.Ради?

Головна Українська Переселенча Рада приступає в місяці до розбудови своєї організаційної сітки від низу аж догори. І це зовсім природна річ, бо спершу треба побудувати сильний фундамент, на якому опісля має повстати солідна будівля переселенчої організації. Вслід за цим вимогам мусить незабаром повстати на місцях Зональний, Обласний і Таборовий Переселенчі Управи, що їх, за статутом, покликують відповідні громадські організації та приступити негайно до виконання своїх статутних обов'язків. В тому числі перепедуть вони реєстрацію українців в охочих на переселення та закінчать, там, де це не перепедено, статистичний облік кандидатів до переселення.

Широкозамічена праця вимагатиме відповідних фінансових засобів для її проведення. З цієї метов статут Г.У.П.Р. передбачає створення переселенчого фонду, який складається з річних вкладок українців, які базавть переселитись. Висоту вкладки до цього фонду схвалив Пленум Г.У.П.Р. свідомо у дуже низьких розмірах з тим розрахунком, щоб кожний громадянин міг стати його учасником. Таким чином підкреслено наскрізь громадський характер цієї організації, щоб відрізнити від всякого роду приватних-варіантових, або навіть спекулятивних підприємств.

Докладніша інструкція про розгорнення вступної організаційної роботи на місцях розіслано вже в терен, разом з відбитками обов'язкового статуту.

Маємо надію, що громадські чинники візьмуться негайно за здійснення цих перших завдань, бо справа не терпить ніякого відкладання. Час не стоїть, а події котяться окором ходом! Щоб потім не було нарікань, що нас знову події заскочили "несподівано" в усім неприємними наслідками.

Які ширші плани у переселенчій справі?

У нашій переселенчій акції мусимо перш за все позбутися, практикованого подекуди, дилетантизму /поверховного трактування справи/, забавлявання скитальців всякого рода рожемими вістками та надіями, що деось-щось робиться, покликаючи при цьому на відірвані часописні звістки, або різні необов'язувчі заяви впливових осіб. Ми можемо будувати свої акції тільки на поважних-джерельних даних і не можемо одобрювати гру на розхитаних і без цього нервах немасних людей. А вже в ніякому разі не можна допускати до спекуляції всяких пройди-світів на людській нужді.

Яка тепер діяльність? Ми ще досі не маємо ніякого правного оформлення. І до цього часу, поки не винесе у цій справі своє рішення Організація Об'єднаних Націй, не може бути мови про масове переселення. Індивідуальні виїзди за афідавітами до Зл.Д.П.Америки не змінять нічого нашого загального положення, бо як і комуś пощасть виїхати, то це капля в морі. Чи нам, отже чекати в закладеними руками на це рішення. Ні! Воно може прийти несподівано і тоді зроблять з нами те, що буде в даній хвилині можливе, не дивлячись на те, чи це буде нам відповідати, або подобатися.

Щоб це не сталося, треба нам до цієї хвилини підготуватись. Перш за все мусимо бути об'єднані і дисципліновані в одній громадській переселенчій організації. Мусимо собі ясно в'ясувати, чого ми бажаємо і, що можемо в цій дійсності досягнути. Ці наші бажання в солідно опрацьованій формі треба задалегідь прокласти відповідним

1/Річна вкладка самостійних осіб складає 5 марок, а родин 10 марок.

чинникам. Досі ці заходи нашої організації чинникам. Досі ці заходи нашої еміграції виглядали переважно так, що ми інформувалися та просили представників окремих держав про призначення у себе нашої політичної еміграції. Відповіді, якщо такі були, робили нам більші або менші надії, але нічого конкретного. Ніяка заокеанська держава, за виїмком Парагвай, не видала досі ще відповідного імміграційного закону. Чому? Чи всі вони, як напр., Канада і південно-американські держави не мають ніякого зацікавлення до заселення своїх великих зільних земельних просторів новими іммігрантами та до побільшення свого населення? Так воно не є! Зупинка в цьому напрямі випливає з браку нашого правового оформлення і вирішення долі скитальців через Організацію Об'єднаних Націй. До того часу ми не з вільними людьми. А далше, скажи собі зовсім щирі правду, деякі з тих держав побоюються мороки з тими, невідомими щодо свого складу і вартості, масами скитальців, що досі жили на ласкавому хлібі УНРРА. Не без того, що знайшлися теж "добрі" люди, які тут і там цю нещасну скитальчину представляють як маловартний, здеморалізований, а може навіть злочинний елемент, невдатний до ніякої конструктивної праці, підсовуючи при тому ще всякі політичні адогади. Чи треба дивуватися осторожності, з якою до нас підходять?

Отже в цій дійсності наша організація буде мусіла спростувати ці всі безпідставні підозріння до українських скитальців. При тому покличемось на добру славу наших братів і сестер з попередніх еміграцій за океан, яких визнають всьди як добрих робітників і громадян з їх новітніми батьківщини. А на доказ того, що ми і тут у цих несприятливих умовах не сидимо з закляченими руками, покажемо докладно всі наші досягнення, хочби у таборовому житті, де ми часто з нічого, за браком належних умов будували церкви, театри, організували школи і т.п.

А на кінець скажемо виразно, що ми не хочемо милостині і ласки, але чесної праці, щоб зажити знову життям вільної людини та стати зразком для громадян майбутньої батьківщини.

Для здійснення цієї мети ми маємо певний план. Ми хочемо компактною масою поселитись на вільних теренах як хлібороби колонізатори. Маємо здорове розширення нашого громадянства, в якому переважно селянський елемент та всі суспільні шари всіма способами і методами, щоб таким чином творити самостійні громади.

Маємо теж ясний план, як братися до діла на місцях поселення. Тому, що наші переселенці не привезуть зі собою таких матеріальних засобів, щоб кожний з них міг самостійно вийти зараз за діло, тому думаємо нашу роботу повести на кооперативних засадах. Нам треба буде кредитів на закупню рідкі, живого і мертвого інвентаря, збілля для вою, на прожиток до першого збору і т.п. Такі кредити зможемо скорше одержати як поселенці кооперативи, що повинні зараз повстати у кожному більшому скупченні. Треба розвважати підготувати вразкові статuti для поселенчих кооператив. Такі і тим подібні міркування повинні лягти в основу наших соціально, в значенні опрацьованих меморіалів, що будуть передані представникам окремих зацікавлених держав.

Це будуть реальні представлення, які не зводяться до прохання про одноосторожну поміч немисним жертвам війни; але оферта, постанова в площину двохстороннього інтересу /бізнесу/.

Можна сподіватися, що за такого підходу деякі держави виявлять більше зацікавлення до нашої імміграції, а волид за цим можуть появилися закони, в яких досі не спливилося.

А коли вже якась держава виявить своє зацікавлення нашою імміграцією, тоді тоді стане актуальним з'ясування питань вищого значення.

умандатованих добрих знавців для вивчення умов поселення та евен. закінчення угод.

Виходить, що наша акція має на увазі головню масове переселення з більшими скупченнями в країнах поселення. Це ніяк не суперечить індивідуальним чи груповим виїздам наших громадян, яким Г.У. П.Р. буде теж, в міру можливості, приділяти свою увагу і давати допомогу тільки з умовою, що ці виїзди не будуть помилковими або шкідливими кроками для них і всього загалу. Хай тепер кожен громадянин, який рішається на переселення, подумав добре, кудю йому дорога. Чи гуртом під проводом своєї громадської організації, чи одинцем за блудними огниками?

А.П.

ПЕРЕСЕЛЕНЧІ СПРАВИ НА УКРАЇНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ в ПАРИЖІ

В перших днях листопада ц.р. до Європи прибули представники Українських Допомогових Комітетів З'єднаних Штатів Північної Америки і Канади п.д-р В.Галан, редактор філадельфійської української газети, п.В.Катамай, відомий політичний діяч, п.сот.Б.Панчук з дружиною, п-на пор.Храплива і ст.дес. Яримович, щоб якнайтісніше зв'язатись з українською еміграцією в Європі і допомогти їй розв'язати багато невідкладних практичних питань нашого життя.

За їх активну участь на початку листопаду ц.р. в Парижі відбулась третя з черги Конференція Українських Допомогових Комітетів /перша була в Лондоні, а друга в Парижі 28.червня ц.р./, на якій були крім того присутні представники Допомогових Комітетів Бельгії, Франції, Німеччини, Австрії та Центрального Допомогового Бюро в Лондоні.

На цій конференції, як довідуємося, в основному розв'язувались питання про організацію Світового Союзу Українських Допомогових Комітетів. До цього часу цю роль виконувало Лондонське Центральне Допомогове Бюро, але його організація не відбивала заступництва всіх комітетів. На конференції вирішено утворити таку організацію, яка б складалася з представників усіх діючих у світі Українських Допомогових Комітетів. Ця організація була б координуючим і плануючим центром громадської допомогової акції і праці в усьому світі. /для українців/.

Конференція ще раз розглядала основні питання іміграційних можливостей в заокеанських країнах і ухвалила чимало практичних заходів у цій справі. Вона знову намітила реальні заходи щодо висланих представників від скитальців Німеччини до різних заокеанських країн.

Між іншими вияснено реальні можливості переселення нашої еміграції до Франції. Справа може набути практичне значення вже в недалекому часі, якщо остаточно буде розв'язано питання про правне становище наших скитальців як бездержавних осіб тобто, коли скитальці одержать амеросинвські паспорти. З другого боку теперішня політична ситуація у Франції досить неясна. Можливість приходу до влади комуністів набагато ускладнить практичне вирішення багатьох питань нашого переїзду до Франції.

Як нас повідомляють, Голова Українського Допомогового Комітету п.д-р В.Галан залишається на довгий час в Європі. і разом з іншими представниками відвідає багато таборів української еміграції в Німеччині і Австрії. Інші представники заокеанських Допомогових Комітетів, за винятком п.редактора В.Катамая, працюватимуть постійно в Європі і допомагатимуть осередкам української еміграції практично вирішати різні актуальні питання.

- - - - -

МАСОВА ПЕРЕКВАЛІФІКАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

/УТГІ Регенсбург/

Уже коло двох років УТГІ провадить серед української еміграції загальну освіту з углядженням українознавства та фахової освіти, щоб дати кожним можливість набути той чи інший фах. Умови першого року були дуже несприятливі, а особи, що кинули клич масової фахової освіти, - виглядали як новітні Дон-Кіхоти. Підносячи гасло фахової освіти для нашої молоді, що не докінчила освіти, чи для той молоді, що бажала набути фахове знання, УТГІ розпочав науку на трьох факультетах, а саме: на агрономно-лісовому факультеті з відділом ветеринарно-зоотехнічним, на інженерному і економічному. Поминаючи всі труднощі організаційного, педагогічно-навчального, матеріального, політично-побутового характеру, - бачимо великі досягнення. З'єднання біля УТГІ понад 100 душ лекторського - педагогічного персоналу, серед якого є науковці європейської мрії, урухомлення науки на 10-ох семестрах, де працювало коло 300 студентів, надання можливості закінчити освіту для осіб, що мали прослухані 6-7-8 семестри на чужих школах, притягнення до активної фахової науки 300 душ молоді, спонукання до праці педагогічної і наукової коло 60 душ - це, навіть при нашому великому нахилі до недооцінювання своєї праці - позитивний вклад в розбудову фахової і наукової праці на еміграції. Це лише перший сектор праці УТГІ - вищошкільного аудиторного навчання. Другий сектор - це наука позаочною або кореспонденційною методом, що охоплює науку від високих студій, аж до найнижчого порядку вузьких фахових курсів. Цей сектор, беручи під увагу еміграційну дійсність, має дуже поважні можливості праці, та широку перспективу свого розвитку перебуває тепер у стадії свого розгорнення. Третій сектор - фахове середнє і нижче шкільництво і фахові курси, що зв'язані з масовою до- і перекваліфікацією еміграції. Цей сектор ваймає не менше уваги УТГІ як і перші два. З УТГІ вийшов клич фахової освіти для еміграції від кваліфікованого робітника, до висококваліфікованого інженера та професора-науковця. На жаль, цього клича не зрозуміла еміграційна маса, не зрозуміла і більша частина навіть провідної інтелігенції. Тим-то і праця не пішла таким темпом, як намічалось. Та все ж і в цій ділянці є поважні успіхи. Все фахове шкільництво і фахові курси були під опікою відповідних факультетів. Для справної праці та опіки як і для контролю та педагогічно-методичних порад при УТГІ організовано інспекторат, у склад якого входять інспектори від факультетів та головний інспектор УТГІ. Інспекторат у порозумінні з ЦПУЕ має нагляд над фаховим шкільництвом і курсами УТГІ і надалі має перебрати з доручення ЦПУЕ опіку над масовою фаховою до- і перекваліфікацією нашої еміграції.

За навчальний рік 1945/46 стан фахової освіти і фахової перекваліфікації виглядає так:

1. При агрономно-лісовому ф-ті працювало: 1 середня, 3 нижчих школи і 17 фахових курсів, на яких навчало 137 душ учительського персоналу та вчилось 543 учнів і курсантів.

2. При інженерному ф-ті працювало: 3 школи і 8 фахових курсів з 21 учителями та 436 учнями і курсантами.

3. При економічному ф-ті працювало: 1 середня, 3 нижчих школи і 2 курси, на яких навчало 41 учителів і вчилось 199 учнів і курсантів. В цілому по УТГІ працювало 11 шкіл 27 курсів, разом 33 навчальних закладів, у яких навчало 199 учителів та вчилось 1178 учнів і курсантів. Не всі школи подали останні дані, тому дійсний стан є кращий. Цей сектор має понад 200 учительських сил та понад 1200 учнів і курсантів.

Річна праця показала, що для обміну досвідом для докладнішого обговорення планів і програм навчання потрібний з'їзд директорів і адмі-

інструкторів шкіл і курсів. Такий з'їзд відбувся 2 і 3 листопада в Регенсбурзі. Він обговорив і узгодив план і програми фахових шкіл і курсів, намітив план праці та подав провідні думки для праці інспекторату УТГІ. З'їзд ухвалив такі резолюції:

1. Масова перекваліфікація українських емігрантів має проводитися: у фахових школах/з терміном навчання 1 рік і більше/, на фахових курсах з терміном навчання менше року по вузьких фахах. В школах мають побудувати на засадах концентричних програм і викладів /щодо торговельних, доцільна організація - 2 концентрів, нижча дворічна торговельна школа, середня торговельна школа з 2-ох річним або 4-річним навчанням. Програми всіх середніх шкіл мають уніфікувати. На агрономічно-лісовому факультеті з'їзд уважав за доцільне мати такі роди середніх шкіл: чередно-садівничу, пасічничу, сільсько-господарську, ветеринарно-зоотехнічну і хатнього господарства, подібні однорічні школи, як підбудова для середніх шкіл.

Зокрема, щодо технічно-господарчої школи у Фінсберзі з'їзд уважав, що з огляду на її устаткування, багаті музеї з царини студій вибухового двигуна та на спеціальний ухил в бік заоксаянського господарства вона мала б стати школою з оняльного харакутеру. Тому з'їзд прохає ЦПУЕ й реферат УТГІ увійти з відповідним проханням до Головної Кватири американських військ і УНРРА. В разі відмовлення поставити це питання перед Регенсбурзьким і Ашафенбурзьким Дистриктом УНРРА про перенесення школи до Ашафенбургу.

Трба плянувати перекваліфікацію та докваліфікацію на курсах залетно від числа перекваліфікованих осіб і галузей, беручи під увагу значення поодиноких професій та кількості емігрантів.

Просити ЦПУЕ в більшій мірі подбати про пропаганду потреби масової перекваліфікації по таборах і увійти з проханням до Головної Кватири УНРРА видати об'язник по дистриктах і таборах УНРРА, щоб дозволялося таборянам переходити до тих таборів, в яких є школи і курси УТГІ зонального харакутеру та, щоб УНРРА зараховувала таборянам студії як праця. Навчання на курсах проводиться за обов'язковою таксіною мінімальною платою.

Все майно, що знаходиться в фахових навчальних закладах таборів, має бути переписане на власність УТГІ і передаватися окреим актом у тимчасове користування.

Ухвалено порушити питання перед УНРРА про використання таборових майстерень та варстатів для масової перекваліфікації в рамках УТГІ.

Всі бази практичного вишколу закладати по можливості за межами таборів, сектор масової перекваліфікації має призначити на кожна базу відповідального за майно керівника. Центральні бази такі: Регенсбург, Аугсбург, Ашафенбург.

З'їзд просить ЦПУЕ в найкоротшому часі покликати до життя для вироблення програм шкіл і курсів та також для обмірковування сталих методично-навчальних питань, кураторів фахового шкільництва в складі 5 представників від сектора масової перекваліфікації при УТГІ. Ця Кураторія мала б обмірковувати й адміністраційно-організаційні справи фахових шкіл та курсів. Однак, вже перед тим З'їзд доручив відділові культури та освіти признати інспекторат сектору масової перекваліфікації УТГІ відповідальним за перекваліфікацію та уповноважити інспекторат вести цю перекваліфікацію, перебравши утримання Інспекторату на етат ЦПУЕ.

Цей інспекторат координує свою діяльність з відповідними відділами ЦПУЕ, а саме: культура і освіта та праця і організація господарства.

Загальні напрямки праці мають встановлювати періодичні з'їзди директорів та адміністраторів фахових шкіл та курсів УТГІ, що їх скликає Кураторія.

Організація навчання на школах і курсах.

1. Загальноосвітні предмети має бути відокремлено в окремі курси.
2. З огляду на обмеженість часу і кількість викладів, з'їзд вказав за доцільне виділити в окрему систему студіювання чужих мов /в порядку їх життєвого значення/: англійської, французької, німецької, еспанської, португальської та італійської.

3. На перекваліфікаційних курсах доцільно поширити знання чужих мов в ділянці фахової термінології.

4. В ділянці сільськогосподарства доцільно організувати курси: с.-г. машинознавства, контролю молочности, пасічництва, городництва, птахівництва, молочарства, креликарства, лісничих вел, шовківництва, рибицтва та загальних сільсько-господарських.

5. В ділянці технічної освіти доцільна організація курсів: будівельно-монтажних майстрів та робітників, електротехнічних майстрів та робітників, санітарно-технічних майстрів та робітників, геодезійно-мірничих техніків, креслярів-конструкторів, креслярські, дорожніх майстрів та робітників, гідротехнічних та меліораційних майстрів та робітників, авто-шоферські, авто-слюсарські, авто-механічні.

Курси електро-технічні з поділом на такі спеціалізації: інсталяції, телеграфу й телефону, радіотехніки, експлуатації електро-технічних машин, електроварвання, електроустаткування автомашин, експлуатації електровенів і піделектровенів.

Курси технічно-промислові і ремісничі з спеціалізаціями: столярські, шевські, кравецькі, трикотажні, гарбарсько-чимбарські, миловарські, керамічні, фотографічні та інших фахово-ремісничих та ремісничо-мистецьких практичних фахів.

В ділянці торговельно-економічній слід організувати курси: бухгалтерсько-бюрові для осіб в попередньому підготовкою, аранжерсько-ремлями, торговельних помічників, торговельних агентів, кооперативні.

Для пере- і докваліфікації української інтелігенції вищої фахової кваліфікації перевести при економічному факультеті УТГІ та при правничому факультеті Укр. Вільного Університету самоврядно-адміністративні курси для потреб організації самоврядних переселенчих громад та осіб.

З'їзд ухвалив за потрібне: приступити до організації виробничих фахових одиниць для практичного вишколу, керування на роботах та підготовки до переселення та оформити ці виробничі одиниці в відповідних американських і німецьких установах.

З'їзд вніс розгорнення праці Центральної Переселенчої Ради при ЦПУЕ та призначення Ректоратом УТГІ як сталого члена Ради секретаря професорської Ради УТГІ доц. д-р П. Зеленого, а його заступником головного інспектора шкіл і курсів УТГІ доц. інж. Каплистого.

З'їзд доручає головному інспекторові передавати до редакції органу Центральної Переселенчої Ради "Переселенець" інформації про працю цілого сектора масової перекваліфікації та поодиноких шкіл та курсів.

З'їзд вважає конче базаним, щоб преса уділила належну увагу справі перекваліфікації і докваліфікації.

М.К.

За ініціативою трьох німецьких урядів американської зони розроблено і ухвалено проєкт закону для біженців у Баварії, Вюртембергу і Гессені, в якому між іншим мають бути окремі пункти, що торкатимуться чужоземних скитальців. Закон передано на розгляд і затвердження Контрольної Ради в Берліні.

РОЗБУДОВА АРГЕНТИНИ

I ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Недавно газети принесли звітку про те, що Президент Аргентинської Республіки Перон погодився прийняти скитальців з Європи на постійне поселення. Залишаючи детальний господарський і кліматичний огляд цієї надзвичайно цікавої країни з погляду іміграційних можливостей до одного з наступних чисел нашого журналу, ми хочемо поділитися з нашими читачами міркуваннями з приводу недавно опублікованого п'ятирічного плану Аргентинської Республіки. Цей план цікавий з багатьох поглядів для наших переселенців, він його доводить, що без значної кількості іміграції, приття нових свіжих робітничих і ділових сил, без нових вкладів капіталу, ця п'ятирічка може залишитися нездійсненою мрією і фантазією її творців. Очевидно, це розуміють провідники аргентинсько державного і політичного життя, що їм доведеться поступитися навіть різними своїми політичними здобутками, щоб дати лише широкий розмах і швидкі темпи розвитку народного господарства.

Після другої світової війни Аргентина, яка, хоч і була нейтральною державою, опинилася у важкому стані. Нормальні умови праці промисловості і сільського господарства були розладнані, ринки збуту втрачено, появились різні труднощі тимчасового кон'юнктурного характеру /у складненні валютно-фінансові/, що продовж майже шістьох років сильно трясали усім народним господарством Аргентини, гальмуючи його природний розвиток. В додаток до цього внутрішня політична ситуація в Країні /перевибори, Президента Фарреля усунено, а натомість обрано Перрона/ та міжнародна /обвинувачення Аргентини у співробітництві з міжнародним фашизмом/ ще більше ускладнили працю новообраного уряду. Але всупереч усім пророкуванням, що Аргентина знаходиться на грані нової революції, показались передчасними, бо уряд Перрона виявився надто гнучким і далекозорим і зумів завчасно все передбачити і масивно вийти з тенет розладу і руїни на шлях відбудови і широkozадуманої розбудови політичного і господарського життя країни. І тут він показався переможцем майже на всіх ділянках.

Новий п'ятирічний план передбачає широкі реформи не тільки господарського життя але й правового, військового, соціального, культурно-виховного, робітничого та ін., одним словом охоплює всю цілість державного, політичного і соціального життя.

З 27 проектів законів, над підготуванням яких роками працювали найталановитіші державні і політичні люди різних фахів і спеціальностей, 8 законів торкаються виключно господарських питань, 7 соціальних, зокрема публичних робіт. Дуже цікаві проекти щодо зміни оренди, зокрема щодо оподаткування землі, досі необроблюваної і невикористовуваної власниками, що не давало можливості державі домогтися підвищення видаєності народного господарства. Це має важке значення для нових поселенців, бо як відомо, деякі землевласники не хотіли прокатати або здавати землі в оренду, завжди була ^{протидія} всяких спроб уряду відкрити двері для нової іміграції. З другого боку держава настоє на парцеляції широких обшарів землі, тобто примушує землевласників продавати землю через банки, в противному разі загрожує зовсім їх сконфіскувати. Очевидно, проведення цього закону в життя приведе до зменшення ціни на землю, що тепер там складає 30-120 пезо/15-60 дол/ за га, залежно від місць розташування цієї землі близько транспортних шляхів, ріки чи даліше. У зв'язку з цим стоїть розбудова сільського господарства Аргентини та накреслення широкого плану іміграції.

Які конкретні плани уряду в цьому напрямку? З метою індустріалізації краю, поширення оброблення землі, а з другого боку відкриття дверей для поселенців, уряд передбачає вздовж гір Анд, в півночі на швидень побудувати перш за все сітку гідроелектричних станцій, щоб дати можливість поселенцям широко використовувати в сільському господарстві електрич-

ну енергію. Одночасно передбачається розбудувати сітку електричних залізниць і таким чином зв'язати віддалені від промислових центрів і портів сільсько-господарські райони. У цей спосіб уряд гадає їх прив'язати для розвитку нових сільсько-господарських культур. Саме в цьому районі, призначеному для широкої імміграції, держава має виплатити великі обсяги пустирів для продаж за дешевими цінами новим поселенцям і таким чином не допустити до спекуляції земель великочасниками. Уже тепер уряд планує розгорнути зрошувальні роботи, підготувати місця для збудування осель, проведення водогонів, каналізації, електросітки тощо. На головних ріках Аргентини Парана і Уругвай, мають побудувати чимало державних портів, флоту, що, на думку складачів проекту, мусять здешевити сільсько-господарські продукти на половину, або навіть на дві третини. Виродови п'ятирічки держава має розбудувати нові шляхи сполучення на протязі 9000 км і поширити залізничну сітку.

У зв'язку з розбудовою цього нового району держава має особливо подбати, щоб забезпечити промислові і адміністративні центри опорою нові і садовина, рибним господарством і виробам консервної промисловості. З цього видно, як уряд докладно обдумав і опрацював плани розвитку цього нового і досі негосподареного, але так важливого з боку держави, району, що має набагато збільшити потенціальні можливості господарства і стати базов для збільшення населення і його добробуту.

Як другий центр широкого поселення і розбудови уряд замислює прибережну смугу над Атлантийським океаном. Базов для цього має стати побудова лінії природного газу коло Комодоро Ріладанія в Патагонії аж до Буенос Айрес. Отже у першому випадку електричний струм має стати революційним і рушійним чинником господарської розбудови, в другому, дешевий природний газ. Використовуючи його, за браком інших дешевих джерел енергії, держава сподівається побудувати також кілька електростанцій, а далі електричні залізници і маючи забезпечену дешеву енергетичну базу, розвинути далі сільське господарство, шляхи сполучення, залізниця тоді і відкрити широкі можливості для експорту. Отже, програма ясна, точки накреслені, очевидно, деталі розроблено і фінансову базу для цього відшукано. На жаль, подробиць її ще не опубліковано, бо цей великий п'ятирічний план має розглядатись обома законодавчими палатами. Але, оскільки цей проект розроблено за ініціативою самого президента Перрона і за участю видатних політичних і господарських діячів, затвердження його передіришено.

Зупинимось ще на самому плані переселення. Аргентина багата привабливими до виконання цього широкого задуманого плану всієї внутрішньої і зовнішньої земний капітал, але, як заявив Президент Перрон, вона не хоче при цьому втратити своєї волі і суверенності. Він дає волю капіталові в господарстві країни, але рішуче вороже ставиться проти будь-якого втручання капіталістів до внутрішніх державних справ.

Конкретні шляхи широкого поселення імміграції уряд має собі так:

Земля насамперед продаватиметься поселенцям, що прийдуть з капіталами. Якщо вони не матимуть капіталів або матимуть недостатні, уряд обіцяє видавати грошову допомогу залежно від наділу землі або повну або деяку суму. Земля або цілком переходить на власність поселенця /якщо він вразі заплатити всю суму купівлі землі/ або після сплати її частями, тобто після 49 років. До повного викупу землі поселенець вважається орендарем її. Передбачається давати деякі полегшення при купівлі землі сімейним.

Виродови 5 років Аргентина має прийняти 250.000 переселенців, щорічно через європейські консуляти набиратимуть до 50.000 людей, мабуть у перші роки більше, а далі менше.

У плані нічого не говориться про кошти перевезення поселенців. Очевидно, оскільки уряд передбачає на допомогу переселенців асигнувати

щось 200 мільйонів пезо /коло 100 мільйонів дол./, та вже раніше обіцяв перевезти їх власною флотом, треба гадати, що він це має на думці і завжди легідь про це подбає.

Ми свідомо не торкаємося інших проектів п'ятирічного плану, що мають посереднє відношення до поселення імміграції, а саме розбудови освіти, війська, промисловости, соціальних реформ, але одне слід підкреслити, Аргентина прагне через здійснення свого п'ятирічного плану розбудови народного господарства зайняти панівне місце в господарстві і політиці Південної Америки.

Нам здається, що саме ці два райони на загал придатні для поселення української еміграції. Правда, кліматичні умови, залежно від географічного положення районів на південь чи на північ гірші чи кращі, вони мають субтропічний чи поміркований клімат південної Європи, але, як зазначають американські джерела, взагалі клімат там здоровий, хоч де-не-де малярія поширена, але в куди легшій формі ніж в Парагваї та Бразилії. Опіди в прибережній смузі до Атлантийського океану достатні, в районі Андмалі. Тому уряд гадає провести там зрошення.

Висновки ясні. Треба нам старатись через Об'єднаний Український Допомоговий Комітет, щоб аргентинський уряд, який досить добре ставиться до українських поселенців, і високо їх цінить, взяв на увагу нашу еміграцію в Європі. Як довідуємось, такі переговори вже проводяться і на доброму шляху.

В.Кривуцький

ЕКВАДОР, КОСТАРІКА, ПЕРУ, АНГОЛЯ відкривають свої кордони для переселенців

За повідомленнями організації на чолі з Ф.ван Гіль Гільде-містером Південно-Американська Республіка Еквадор, що межує на півночі з Колумбією і на сході й півдні з Перу, а на заході з Північним, поділилась прийняти 20.000 чоловік громадян кол.Австрійсько-Угорської монархії, в тому числі й українців. Як заявляє полк.Уоллер, представник Еквадору, який уже приїхав до Австрії вербувати переселенців, уряд дає кредити для побудови хат, господарських будинків, насіння, машин, худоби, харчів тощо. Він бажає, щоб поселенці були зорганізовані в кооперативні поселенні громади, улаштували своє життя якнайкраще, збудували собі самі шляхи, каналізацію, електрифікацію, а уряд допоможе кредитами.

Еквадор - країна гориста, розташована на 100 миль від Екватора, має клімат частково тропічний, частково поміркований і в південній частині може надаватися для поселення нашої еміграції. Детальніші відомості про цю країну подамо в наступному числі нашого журналу.

Еквадорський уряд обіцяє збільшити суму переселенців до 200.000 осіб і опрацює відповідні плани.

Крім Еквадору погодилась прийняти 2000 осіб Республіка Коста Ріка, яка знаходиться в південній частині Центральної Америки і межує з Нікарагуа і Панамським Каналом. Але ледве чи ця країна може через свої тропічні кліматичні умови надаватися для нашого переселення.

Перу вже давно погодилось прийняти кілька тисяч переселенців. Переговори в справі поселення веде організація Гільдемістера.

Португалія погоджується поселити значну кількість поселенців у своїй африканській колонії Анголя, що розташована у гірлі Конго. Країна ця дуже багата, має 3,5 мільйонів населення, в тому числі коло 60 тис.європейців різних національностей. Умови поселення вивчаються.

- - - -

МРІЇ ТА РЕАЛЬНІ ОБСТАВИНИ ЖИТТЯ В КАНАДІ.

/Інформація Канадійського Українського Комітету/

Редакція журналу "Переселенець" друкує листа КУК-а про реальні обставини життя і діяльності українських організацій в Канаді, маючи на меті показати їх такими, як вони справді є, без рожевих прикрас. Волід за цим ми друкуємо приватний лист, одержаний одним громадянином від свого брата у Канаді, що є священником і живе там кільканадцять років.

На справи треба дитися тверезо, якби вони неприємні були для багатьох з нас.

З листів скитальців, які звертаються з проханням про допомогу в справі поселення до українців Канади, дуже часто завважується, що вони не орієнтуються в наших обставинах. Через таке незнання вони часто шкодять собі тим, що вимагають більше чим цей, до кого пишуть про допомогу в справі спровадження до Канади, може зробити.

У першій мірі треба пам'ятати, що в Канаді кожна новоприбула людина мусить пережити початкові труднощі. Незнання мови спричиняє ускладнення для всіх; незалежно, чи він робітник, фермер, чи фахівець або професіоналіст. Коли робітники чи фермери можуть сяк так перебиватись у тій початковій стадії, то професіоналісти, науковці, урядники, учителі, торговці, кооператори, студіюча молодь та ремісники нахочуться в такому становищі, що для них немає можливостей в їхніх ділянках праці. Вони змушені, якщо мають змогу, присвятити свій час на навчання англійської мови, на доповнення своїх студій у відповідних наукових чи фахових інституціях, а тільки тоді еwentуально можуть приступити до праці за своїм фахом чи професією. Найбільше працездатна людина чи найліпший професіоналіст не може мати тут, хіба справді є таким спеціалістом - знавцем даної ділянки, яких у Канаді менше, чим є на них вжиття.

Вишезагадана категорія людей часто пише: "вишліть мені та моїй родині дозвіл на виїзд до Канади, а я примішуся там при будьякій українській установі та зверну гроші". Хочемо звернути увагу всім тим, що в Канаді таких посад-праць немає. Українське громадянство в Канаді підтримує власними силами своїх священників та кількох редакторів. У деяких організаціях, які мають свої бурси, чи виховавчі культурні установи та Рідні Школи, - працює всього кілька одиниць. Кільканадцять осіб працює в українських друкарнях та невелика кількість осіб в кооперативах. Ось і все. Правда, є потенціальні можливості поширення праці, але це питання довшого часу і на це ніхто не повинен рахувати.

З другого боку іноді приходять листи від фахівців чи спеціалістів скитальців, де вони пишуть, що приготовані прийняти важку фізичну працю, щоб відразу могли удержати себе і свою родину власними силами і не бути тягарем для тої родини чи людини, які його спровадять. Вони також кажуть, що з перших зароблених грошей почнуть сплачувати борги за перевіз тому, хто їм допоможе туди дістатися. Для прикладу подаємо: Гірничий інженер пише, що піде працювати як звичайний гірник і в цей спосіб заробить собі на життя. Це єдино вірний і правильний шлях, і коаний що хоче дістатися до Канади, мусить бути готовий взятися за фізичну працю, якщо її можна одержати, на фермі, фабриці, торгівлі і т.д. Українців великих торговців-бізнесменів є лише кількох, і, звичайно, на них не можна також рахувати.

Правда, українці мають тут свої місцеві товариства. Їх є поважна кількість. Багато з них ставиться серйозно до культурно-освітньої праці, та шукають відповідних працівників, яких тут обмаль. Кожне товариство вимагає, щоб такий працівник був учителем Рідної Школи, диригентом хору, підготував вистави. Є також можливості праці для дяків при парохіях. Але кількість таких посад обмежена.

Ті особи, які не мають у Канаді близької родини, що могла б їх за теперішніми імміграційними законами спровадити, та ті, які взагалі не мають тут рідні, можуть есентуально дістатися сюди, якщо вони рілники, хочуть осісти на фармі та хтось тут зможе за них скласти коло 2000 дол. залежно від кількості осіб родини, на закуп фарми. Те розпорядження й інші можуть бути змінені згодом та імміграція може бути поширена або й полегшена. Це можливе, але нічого певного нема.

Якщо хтось з скитальців має в Канаді рідню, хай звернеться до них з проханням, щоб постаралися про дозвіл на в'їзд для них. Але навіть ті, які вже мають дозвіл на в'їзд, за останніми інформаціями канадського уряду, зможуть переїхати сюди тільки наприкінці ц.р. або на початку 1947 р.

Слід також мати на увазі, що афідавіт, який висилається звідти, означає лише одне, а саме, що хтось, що живе в Канаді, добровільно зобов'язується спровадити дану особу туди. Афідавіт не є урядовим дозволом на в'їзд. Людина, яка підписує афідавіт, мусить ще внести прохання /аплікацію/ до імміграційного уряду, щоб він дав дозвіл на в'їзд. Вона також, якщо іммігрант немає власних фондів, мусить постаратися про гроші на переїзд, що складає від особи тепер 200-250 дол. на випадок, коли його аплікація буде прийнята урядом.

Радимо в цих і подібних справах негайно списатися з особою, яка вислала або вишле вам афідавіт та ясно умовитися з нею. На всякий випадок треба кожному скитальцеві бути готовим після прибуття до Канади стати зразу до фізичної праці, щоб не бути тягарем для того, хто йому допомагає приїхати. Українці допоможуть новоприбулим, але іммігранти мусять бути готові взяти на початках свого побуту в Канаді навіть неспододячу їм працю, а згодом зможуть знайти собі працю за бажанням.

2. Поступайте мудро і планово.

Дорогий брате!

Твій лист від 22 вересня одержав лише 4 листопада і враз відписув авіопштою. Наприкінці жовтня до Канади приїхав з Німеччини О.Н., який ще в червні прибув до ЗДПА і так довго чекав дозволу на в'їзд до Канади. Він знає нашого Івана і розповідав нам про все багато і докладно. Як видно, Ваша еміграція має рожеве уявлення про ті краї, куди вона хоче переїхати. Він розчарований після приїзду до Канади, бо не так все виглядає тут рожево, як собі уявляв і думав, і як це здебільшого уявляє собі вся ваша еміграція.

Коли вам радять наші достойники виїжджати до країн Південної Америки, будь певний, вони знають, чому це треба робити так, а не інакше.

Канада перш за все країна холодна, з підбігуновом температурою, тут треба прикинути, чи може до цього швидко звичаїтися. Очевидно, як Канада згодиться на масову імміграцію, то буде поселяти її у північних районах, які досі слабо заселені. Ті райони не захищені від всяких вітрів, що віють з Тихого океану. З цим важко боротися. Там не тільки холодно, але врожаї хліба погані. Тому безпечніше для всієї нашої еміграції вибрати тепліші краї і безпечніші, бо ви і так багато натерпілися.

Наївно думаєте, що будьяка держава своїм коштом спровадить до Америки іммігрантів. Тільки УНРРА або якась інша установа, що перебере справи від УНРРА в стані це зробити, інший ніхто, бо це мільйонові видатки, яких у держав тепер немає. Ніякі товариства не мають змоги своїм

коштом перевозити таку масу людей, хоч допомогти їм можуть і це будуть робити. Я читав, що ВП, Єпископ Богачевський вислав через Рим 7000 дол. для нашої скитальщини в Австрії, Сума чимала, але кожний скиталець, як мені говорив о.Н., одержав лише 50 центів, тобто майже ніщо.

Як заявив президент Труман на сесії Пленуму ООН в Нью-Йорку, ніхто нікого не буде змушувати до повернення на батьківщину і тих буде розміщено по різних країнах. Хто має афідавіт поїде скоріше, але не завжди на добре місце. Треба ще вам терпеливо чекати, бо не думав, що сильні цього світу допустять, щоб стільки народу марно загинуло. Але натискати треба, бо ніхто без вас за вас робити нічого не буде. Тому моя тобі і всім іншим порада - не боятись нічого мудро і планово діяти, не опускає ні хвилини, бо завтра може бути запізно. Кожну нагоду треба використати і не чекати, до за вас хтось подумав і зробить. Не думай про сьогодні, а про завтра. Тепер одна людина ніщо без громади, Тільки громада великий чоловік.

ЧАРТА ДЛІ СКИТАЛЬЦІВ І ПЕРЕМІЩЕНІЄ ОСІБ

Соціально-економічна Рада при ООН затвердила Чарту /Статут/ для забезпечення правового стану скитальців і переміщених осіб перед безробіттям та суспільною деморалізацією.

Цей статут передбачає такі пункти:

Створення центрального бюро міжнародної організації для скитальців, яка має бути зовсім незалежною від будь-яких урядів.

Скитальців або переміщених осіб /ДП/, які відмовляються з політичних або релігійних причин або з боязні перед переслідуваннями повертатись до свого рідного краю, не буде більше змушувано до повертання. Переміщені особи, які вже знайшли собі працю в інших країнах, там поселились або мають там рідню, зможуть там навіжди залидитись. Передбачається утворити великі колонії для скитальців в незаселених околицях Європи. Ці колонії буде перетворено в державу для скитальців, в якій скитальці зможуть набути право громадянства. До цього часу ще не визначено країни, де такі колонії буде організовано. Цим має зайнятись нова організація.

Деякі категорії переміщених осіб зможуть одержати міжнародні паспорти на зразок колишніх нонсензових, які забезпечать їм право пересуватись з місця на місце без спеціальних віз.

Як відомо 16 держав вже погодилося допустити скитальців до своїх країн. Такі паспорти мають почати видавати з 16. січня 1947 р. усім скитальцям, що не балають з різних причин повертатись до своєї батьківщини.

ЩО З ВЕНЕЦУЕЛОЮ?

Центральний Український Допомоговий Комітет у Лондоні звернувся до венецуельського посла в Лондоні п. Андре Родрігес Аспурта в меморандумом в справі українських скитальців у західній Європі, вказуючи на значення, яке можуть мати вони для розбудови Венесуели.

Посол заявив, що він дякує за меморандум і переслав його своєму Урядові і радо буде підтримувати зв'язок з Комітетом.

ЩЕ ПРО ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО ФРАНЦІЇ

Головну Переселенчу Раду часто запитують з різних таборів наші оживальці, як стоїть справа з виїздом до Франції, чи є будьякі вигляди, можливості, який там стан, чи є там наші люди. Не маючи змоги відповісти кожному зокрема, що до нас звертається з такими запитаннями, ми вирішили через наш журнал інформувати усіх зацікавлених в переселенні до Франції.

В статті "Умови еміграції українців до Франції", написаній Українським Еміграційним Комітетом у Франції /див. журнал "Переселенець" ч. 3/ подано багато цікавих звісток про умови життя, можливості іміграції тощо. Постараємось, на підставі додаткових відомостей, їх доповнити трохи і розвинути.

З боку багатьох центральних установ Франції /міністерства популяції, праці, промисловості, рільництва/ в різних офіційних і напів-офіційних заявах, статтях, повідомленнях можна постійно почути тривожні звістки про те, що там відчувається катастрофічний брак робучих рук. Передусім у сільському господарстві та в різних галузях промисловості. Уряд добре розуміє, що без іміграції, привозу людей ззовні, зруйнована другою імперіалістичною війною Франція не зможе відбудуватися, не досягне економічної стабілізації, не здобуде також політичної сили і свого давнього значення серед великих держав світу. Це головна передумова її економічної і політичної відбудови.

Щоб докладно уявити собі цю катастрофу, що над Францією нависла ще перед цією війною, наведемо лише кілька цифр. У 1929 р. у сільському господарстві було занято 2.120 тис робітників, в 1938 р. - 1.870 тис., а в 1945 р. лише 1.300 тис робітників. Це пояснюється не тільки зменшенням народжень, що впродовж десятирок років опостерігається у Франції, але й величезним і небезпечним уходом населення з сіл до міста, небажанням займатися хліборобством. Результати цього нахливи - в багатьох районах, зокрема в південних, фермери покидали господарство і пішли до міст. Села пустіють, поля неасіяні, Франція примушена ввезити великими масами значну кількість харчів і навіть тих, що колись експортувала. Іншими словами - вона стала залежною від різних держав, кожний раз мусить просити дозволу на ввіз харчів, а це відбивається на її внутрішньому житті і на зовнішній політиці.

Це головна і важливіша причина, яка примушує Францію шукати швидкого виходу з критичного стану. А вихід тільки один - дозволити масову іміграцію і на пільгових умовах, передусім скитальців з Німеччини, що не коштуватиме дорого і найважніше здійснити її можна буде швидко. Якщо сьогодні дехто з провідників Франції ще не досить рішучий та боїться деяких політичних ускладнень, то інші вважають, що відкладати цю справу неможна і вже тепер пропонують стати на шлях заманювання іміграції різними правовими і фінансовими пільгами. Але якби не було, життя заставить Францію відкрити ворота навісті і попросити скитальців до себе.

Недавно представники другого З'їзду Українських Допомогових Комітетів у Парижі відвідали міністерства популяції і Праці й мали з ними розмови. Під час розмов ще раз було підтверджено бажання Франції прийняти українську еміграцію, при чому про кількість навіть не було мови. Якщо ОН вирішить питання про правовий стан ДП як бездержавних осіб, то Франція готова прийняти кожночасно усю нашу еміграцію.

Ми не будемо повторювати усіх даних, приведених в нашому журналі ч.3, вони досить повні і цілком вірні. Додамо ось що. Щоб їхати до Франції тепер, треба мати умову на працю. Найлегше дістатися рільникам. Кожний, хто їде, як рільник, мусить 2-3 роки працювати у фермера, як звичайний робітник, а лише після цього має право орендувати чи ку-

пувати собі на власність фарму. Праця важка, але наші люди могли б дати собі раду. Заробітки 2-4 тис.фр. у місяць, не рахувачи харчів та мешкання.

Багато з наших людей цікавилось питанням оренди і купівлі землі. Залежно від цього, де ферма знаходиться, яка земля, яка ферма, чи вона, так би мовити "на ходу", оренда коштує не дорого, всього кілька десятків тисяч франків на рік. Ферма з 20-30 га, з будинками, худобою, машинами на півдні Франції обійдеться до 800 тис.фр. а в районі Парижу двічі дорожче. Давши завдатом, можна з фермером завжди домовитися про умови дальшої сплати, навіть харчами, які розцінюються там дорого, або не важко одержати банківські кредити. Наші земляки в такої думки, що саме у Франції могли б дуже прищипитися кооперативні спілки на більших фермах.

З міністерством сільництва ще не говорено; можливо, що воно піде на різні полегш., на випадок масової еміграції щодо оренди землі та набуття її на власність.

Ми не будемо також зупинятися на можливостях розміщення наших скитальців у французькій промисловості, вони майже необмежені. І, до речі, заробітки не погані. Згодом кожний фахівець після переборення формальних труднощів, має можливість відкрити собі майстерню і заробляти ще краще.

Чому ми не радимо наразі їхати до Франції? Ті скитальці, що мають там рідню і можуть одержати дозвіл на поселення, легко можуть переїхати, одержавши дозвіл від зв'язкових французького уряду в Німеччині. Таких, звичайно, не багато. Для масового переселення до Франції наразі ще несприятлива пора. Політичні обставини там несприятливі та зовсім неясні. Останні перевибори до французького Парламенту та сенату показали, що комуністична партія, яка, до речі, вороже ставиться до скитальців і до їх переселення, здобула сильний вплив, хоч рішавчого голосу не має і ледве чи візьме керування державою у свої руки. У деяких міністерствах, як напр. праці, засіли комуністи, які все робитимуть, щоб нам ускладнити справу. Очевидячки, нам доведеться терпеливо виждати. Як довго - важко передбачити дальший розвиток політичних подій. Але мусимо оказати, що наші брати говорять щось іншого - не ждати, а невеликими групами чи родинами проникати до Франції і одержавши працю легалізуватися. Це можуть робити окремі особи, родини, але маса еміграції не може ставати на такий ризикований шлях. Поки наш правовий стан як бездержавних осіб не вясниться, рухатися не радимо.

Українська колонія у Франції досить сильна. Там є щось коло 90.000 українців, в свої допомогів організації, церкви, газети, які по силі і зможі допомагають нашим поселенцям улаштувати своє життя якмога краще і безпечніше.

Безумовно, коли політична ситуація вясниться, можливості для переселення української еміграції до Франції цілком сприятливі. Це важно, бо ми моглиб залишитись в Європі, забрати речтки нашого майна, та простіше розв'язати справу грошово-валютного порядку, що для декого з нас маєть чимале значення.

В.К.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ німецька газета "Віртшафтсцайтунг" від 22.листопада ц.р. Канада, Бразилія, Венесуела, Парагвай, Колумбія і Домініканська республіка остаточно погодилися прийняти всіх скитальців і переміщених осіб /ДП/ з Європи.

ЗАРОВИМО СОБІ КОШТИ НА ПЕРЕЇЗД

У Нью-Йорку на Пленумі ООН саме тепер остаточно вирішається наша майбутня доля. Ми всі твердо віримо, що там нарешті мусить розв'язатися це життєве для нас питання, що нас визнають за бездержавних осіб і оформлять наш правовий стан, дозволять скитальцям переміщатися і шукати собі кращої долі за океаном.

Проте саме надання нам дозволу на виїзд з Німеччини ще остаточно не розв'язує усіх труднощів переселення та влаштування нашого життя в нових країнах, зокрема не вирішає справи фінансування витрат на переїзд і оселення.

Деякі країни Південної та Середньої Америки вже видали закони про дозвіл на імміграцію, інші чекають розв'язання питання про наш правовий стан як бездержавних осіб. Але нашому переїздові перешкоджає не тільки брак кораблів, як це, звичайно, говорять, а те, що держави або не хочуть витрачати на переїзд коштів, або просто немає кому їх сплатити. А добродійств таких великих і коштовних ніхто робити не наважується. Якщо рахувати, що на переїзд 150.000 душ, виходячи з оплати 250-300 дол., потрібно витратити до 50 мільйонів дол., не враховуючи коштів на оселення, влаштування, які складатимуть вдвічі-тричі більше, а таких коштів нам ніхто не дасть і ледве чи позичить. У кращому випадку кожному з нас, бо переважна більшість коштів у нас немає, довелося би підписати боргові зобов'язання і впродовж кількох років з трудом їх сплачувати. Та зрештою, такі боргові зобов'язання значно обмежили б свободу кожного переселенця на новому місці, він був би "білим невільником", приневоленим сліпо виконувати те, що йому скажуть і до чого його зобов'язують. Умови кредиту залежать крім цього ще від забезпечення його будьякими матеріальними цінностями, валютою, яких в масі наша еміграція не має. Крім робочих рук, ми нічим іншим забезпечити повернення наших боргів не можемо. Це, безумовно, погіршує умови фінансової допомоги, яка заснована здебільшого на цілком реальних, ділових підвалинах.

За півтора року нашого перебування в Німеччині ми вже могли б заробити, хоч би на сплату переїзду до заокеанської країни. Але ж німецька валюта, як відомо, тепер великої вартості не має, а закордоном навіть не приймається та обмін її на якусь іншу валюту закордоном зовсім неможливий. Зрештою ми стоїмо перед грошовою реформою в Німеччині, яка дуже але відіб'ється на фінансовому стані кожного з нас.

Багато часу ми марно прогавили та його ніхто нам не поверне. Залишається тепер нам самим якнайскоріше подбати про те, щоб знайти потрібні кошти для забезпечення нашого перебування тут у Німеччині /оскільки в думка розв'язати табори УНРРА/ і скорішого виїзду за океан на сприятливих для нас умовах.

Що ми для цього зробити можемо? Нам здається, що цю проблему можна було б вирішити таким же способом, як це сьогодні роблять німці. А саме, за згодою американської та англійської влади вони сплачують за харчові продукти, які одержують з закордону своєю експортною продукцією на підставі так зв. безготівкового розрахунку, клірінгу. Але з деякими змінами і доповненнями, більш сприятливими для покупця, в даному разі американців і англійців. Це справа надто серйозна, трохи складна, але за згодою американської та англійської влади з одного боку, а з другого німецьких урядів, цілком реальна.

Порівнюючи з німцями наші можливості обмежені, бо ми не маємо заводів, кустарних майстерень, немає в нас запасів сировини, яка в них ще залишилася після війни. Але для цієї продукції, що її ми могли б виготовляти, ми знайшли б і технічні засоби і навіть сировину, а зре-

щоб ці останні могли б нам доставити самі закордонні покупці та й наші брати.

Праця наших кустарних майстерень по таборах, та цих підприємств, що належать окремим українським фірмам, кількісно й, головню, якісно, досить поважна. Навіть німецька преса /див. Шведіже Доу-цайтунг/ за 9.10.1946 р/ оцінює їх продукцію досить високо. Звичайно, коли б ми знали, що нашою продукцією цікавляться закордоном, а в таборах була ще в додатку зосереджена увага до роботи майстерень і зорганізовано їх там, де ще немає, ми без перебільшення могли б виготовляти різної експортної продукції на поважну суму.

Якщо приглянутися до Мюнхенської експортної виставки, можна переконатися, що деякі кустарні вироби ми могли б виготовляти не гірше, а в окремих випадках навіть і краще. Зогляду на брак достатньої кількості сировини, ми могли б обмежитися покищо такими виробами: різьба на дереві, різні художні вироби з дерева, іграшки, зо-крема ляльки, декоративні черевики з матерії, малярські вироби, вишивки, скульптура тощо. Звичайно, номенклатуру виробів можна б набагато поширити, пристосовувачи її до попиту і смаку.

Отже нам слід порушити перед відповідними американськими і англійськими чинниками питання про дозвіл організувати кустарні робітні для експортної продукції на базі вже існуючих, а також на утворення нових, подавши одночасно їм зразки, що їх можемо виготовляти. Вияснивши це, подавши їм відповідні матеріали, розцінки, домовитися принципово щодо кількості, якості, розказати чому ми за це беремося, щоб вони зрозуміли мету. Можливо, що це питання доведеться поставити за посередництвом різних організацій в соціально-гуманітарній комісії ООН, через п.Е.Рузвельтову.

Очевидно, доведеться також просити про допомогу нам сировиною, а може дозволу, щоб закордонні фірми прислали нам її в рахунок для переробки. Про це можна буде догворитися, важно передусім зацікавити американців і англійців цією справою.

Вартість нашої експортної промислової продукції, вирахована в доларах чи штерлінгах, мала б вкладатися на наш рахунок в будь-якому американському чи англійському банку і бути цим капіталом, який би витрачався на переселення тих працівників, що виготовляли цю продукцію, насамперед на оплату їх переїзду до заокеанської країни, на влаштування їх життя, придбання інструментів тощо. Якщо б УНРРА дала харчувала скитальців, ніяких грошей з Америки до Європи пересилати не потрібно, якщо ж ні, то, очевидно, деяку частину слід витрачати на харчування і оплату працівників. Це показало б життя.

Це мало б величезне моральне значення для всієї нашої еміграції, ми підняли б настрій і дух скитальців, кожний побачив би в дійсності результати своєї роботи, працював би, щоб заробити як-найбільше коштів на своє ж переселення і влаштування життя. З другого боку ми почали б перевишкіл цих груп скитальців, фах яких за-океаном не знаходить застосування /правники, вчителі, економісти та інші/. Усі були б заняті працею, перевишколом, перед кожним появилася би якась перспектива, в ім'я якої він непокладаючи рук працював би. Це зразу оздоровило б, оновило, підбадьорило, дисциплінувало б уся еміграцію.

Отже ми самі заробляємо кошти, щоб прискорити наше переселення та починаємо тут у Німеччині будувати своє майбутнє за океаном.

Це наша користь. А для американців і англійців? Передусім це зменшило б витрати їх на наше утримання і допомогло б вирішити питання про наше переселення до Заокеанських Країн. ДП, який влада і УНРРА не може завантажити корисною працею, тепер самі рвалися б до праці, бо був би стимул для заробітку й перевишколу. Гроші, які скитальці заробили б, залишилися би в їх банках, витрачалися би че-

рез американські чи англійські фірми на наше переселення, на зкупно у них на інструменти, сировину тощо. Це дуже важно, бо ми працюємо для них, можливо з їх сировини, покищо не вимагаючи від них грошей.

З боку німецьких урядів нашу працю не слід розглядати як будьяку конкуренційну, бо ми виготовляли б інший асортимент товарів та у значно меншій кількості. Частину сировини вони мусли б дати для нас. Оскільки ми працювали б на своє переселення, на виїзд, це цілком погоджувалось би з побажаннями німців у цій справі, які прагнуть нашого найскоршого переїзду за океан. Думається, що на таке благородне діло, як наш виїзд з Німеччини, вони згодяться дати нам все, щоб тільки нам розбутилося.

Отже, наша праця на експорт, як нам думається, має перспективи, треба, щоб Головна Переселенча Рада за цю справу взялася і разом з ЦПУЕ у всю ширину поставила перед відповідними чинниками якнайскоріше. Нам вдається, що ми з цим справимося добре, бо ми зможемо працювати, коли хочемо, не гірше за німців. А що ця праця допомогла б нам ще забезпечити наше переселення і наше майбутнє, ми доклали б усіх старань, щоб довір'я до нас якнайкраще виправдати.

Ін.

У СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО АВСТРАЛІЇ

Центральний Український Допомоговий Комітет у Лондоні звернувся з меморандумом до Австралійського Представництва в Лондоні з проханням прийняти українських скитальців до Австралії на поселення.

"Ми знаємо, говориться в меморандумі, що є труднощі в транспортуванні, наявна недостача пароплавів, але ми дуже хочемо розселити наших земляків якнайшвидше. Отже ми Вас дуже просимо передати цей меморандум Вашому Урядові для розгляду і вирішення. Якщо ми дістанемо позитивну відповідь, ми почнемо вживати заходів для одержання потрібного транспорту й перейдемо до опрацювання потрібних деталей".

У відповідь на це австралійське представництво повідомило Центральний Український Комітет, що австралійський уряд з охотою прийме імміграцію придатних колоністів. Перш як розпочати цю справу в широкому масштабі, уряд повинен потурбуватися про влаштування цивільного життя демобілізованих з армії. Крім того він мусить зайнятися будівництвом житлових будинків, поки поселенці прибудуть.

Велика перешкода в переселенні є недостача кораблів.

Представництво заявляє, що Австралія, яка співчуває взагалі всім проблемам, зв'язаним з скитальцями й ДП зробить все, що в її силі для допомоги в розселенні європейських скитальців.

ДП ПОЗА ТАБОРАМИ

Як повідомляють з Головної Кватири УНРРА, на підставі постанови спеціальної конференції відповідальних представників американської армії та УНРРА, за внутрішній лад і порядок в межах табору відповідає директор кожного табору через його таборову поліцію. Поза межами табору всі особи ДП підлягають судівництву американської військової поліції /MP/, або німецької поліції так, як кожна цивільна особа, що живе на американській зоні.

Це принципове рішення має стати основою для дальших відповідних постанов.

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПОСЕЛЕННЯ Південно-американські держави

Майже кожна держава, яка допускає імміграцію до своєї країни, має свої спеціальні закони й постанови, правила в'їзду, надання наділів землі, власності, державної допомоги, організації поселенчих громад, побудови сіл, господарських будинків тощо. В основному ці поселенчі закони в південно-американських країнах майже однакові, з деякими змінами залежно від місцевих умов. Вони поділяються так:

1. **З а к о н и і м і г р а ц і й н і** - тобто закони, які регулюють імміграцію та устійнюють правила дозволу на в'їзд, категорії переселенців, визначають розміри допомоги держави, наділів землі, придбання права власності на землю тощо.

2. **З а к о н и п р о п о с е л е н н я**. Це розпорядження щодо організації поселенчих осель, розподілу земельних ділянок під рілля і для садиби, докладні правила для одержання землі на власність, звільнення від податків і т.д.

3. Закони про виміри осель і ділянок, табулярні записи, про збудованя господарських будинків та технічне проведення розподілу і наділів земельних ділянок.

4. **З а к о н п р о в и д і л е н н я п л о щ** під земельні ділянки, будинки, оренду і т.д.

5. **З а к о н п р о в а р я д і** самоуправління поселенчих осель, розміщення будинків, вулиць, комунальних установ тощо.

З а к о н и і м і г р а ц і й н і. В основному ці закони південно-американських держав дозволяють приїжджати іммігрантам на постійне поселення, в першу чергу селянам і ремісникам з родинами.

Майже всі держави вимагають лікарських свідоцтв про стан здоров'я кожного переселенця, свідоцтва про моральну його поведінку. За законом кожний переселенець мусить мати деяку готівку, кількість якої різна в окремих державах, залежно від кількості здатних до праці членів родини тощо.

Забороняється в'їзд до держав усім особам, які порушують державний і соціальний лад, що є в даній державі, хворим на заразливі хвороби, божевільним і нездатним самотійно працювати та заробити на прожиток. Виїжджати на поселення можуть і особи, що мають більше 50 років, однак дозволено в'їзд особам віком понад 50 років, якщо в їх родині є хоч би дві особи молодші і працездатні.

У всіх державах запевнена перша допомога шляхом надання безплатного помешкання і харчів в так званих "імміграційних готелях" впродовж кількох днів і більше, безкоштовний проїзд до місця поселення в речах і річковим інвентарем. Нарешті всестороння інформація про можливості й умови поселення.

Звичайно, усі держави вимагають попереднього надіслання до імміграційних урядів подвійного списку всіх переселенців даної групи з поданням імен, прізвищ, дати народження і місця народження, факів, освіти і т.д. Неписьменних осіб, держави, як правило, не приймають. Одночасно забороняється в'їзд муринам, циганам, жебракам, особам фізично нерозвиненим і т.д.

З а к о н и п р о п о с е л е н н я. Ці закони передбачають поселення кількох родів - в основному поселення рілників і оселі, які займаються годівлею і випасом худоби.

Рілничі оселі організуються головню вздовж залізничних і водних сплавних річок. Годівельні оселі звичайно знаходяться подальше від цих шляхів, на теренах випасу худоби.

Поселення залежить ще від роду власності землі, а саме чи власником землі є приватна або юридична особа, чи держава.

З а к о н и п р о н а д і л в а н н я п о с е л е н ц і в з е м л е в . Ці закони південно-американських держав досить різноманітні. В основному вони визначаються залежно від умов наділу землі та її призначення. Тут є спеціальні приписи щодо обробленої і необробленої землі, пасовиськ для годівлі і випасу худоби, умов оренди, передачі землі на власність, організації осель на кооперативних засадах та розбудови осель.

Принципально поселенець не дістає землі відразу на власність. Земля стає його власністю лише тоді, коли переселенець річними ратами сплатить ціну купна, звичайно низьку, власникові землі. Це здебільшого буває так з землями колонізаційних кампаній і банків, або коли поселенець виконає умови потрібні для одержання землі безплатно, оскільки земля належить державі.

З а к о н и п р о у п р а в л і н н я п о с е л е н ч и м и н о в о о р г а н і з о в а н и м и о с е л я м и . Новозорганізовані поселенці оселі мають самоуправу, утворену згідно з законами даної держави. Однак державна влада признає для кожної оселі свого комісара, відповідального лише перед владою. Його компетенція головно поліційна. Він береже порядок, безпеку і спокій в оселі, та одночасно як суддя вирішає дрібні судові справи.

Все урядування, а головно кореспонденція з урядовими чинниками, видача всяких посвідок, актів, протоколів, прохань і т.д. провадиться державною мовою.

Навчання дітей провадиться в державних школах державною мовою, а в приватних школах /у Бразилії таких немає/ на рідних мовах переселенців, але обов'язково навчається і державної мови, історії держави.

В-ий

ПРО ЛІКАРІВ-СКИТАЛЬЦІВ

Серед українських скитальців в Європі є чимало лікарів різних спеціальностей, в тому числі багато видатних професорських сил. Де-хто з них працює в таборових лікарнях, де-хто в лікарських амбулаторіях при станицях Санітарно-Харитативної Служби. Проте значна частина наших лікарів немає достатньої праці за фахом.

Якщо розділювати загальну кількість українських лікарів за нормами окремих європейських культурних держав, доводиться сказати, що навіть за компактного поселення української еміграції і надання права лікарям медичного обслуговування, що до речі сумнівне, не всі вони зможуть знайти працю за своїм фахом. Тому перед лікарями-скитальцями стоїть чимало важливих питань, над якими їм, як і іншим професіям - професорам, учителям, юристам, ветеринарам, економістам і т.д., слід добре застановитися.

Отже перед лікарями стоїть перше завдання - вивчати чужоземні мови: англійську, французьку і іспанську, щоб переїжджаючи до заокеанських країн могли складати додаткові державні екзамени. Лікарський секретаріат Швейцарської Центральної Установи Допомоги втікачам і Міжнародний Комітет для розміщення інтелектуальних скитальців в Женеві провадить заочні курси мов, випозичає книжки в англійській мові всім лікарям. Крім того ці організації домоглися через відповідні швейцарські установи, щоб скитальців-лікарів використовували впродовж 6 міся-

ців як асистентів і практикантів у шпиталях. При Університеті в Доріху організовано спеціальний курс для лікарів-скитальців за участю видатних швейцарських професорів і доцентів. В окремих випадках лікарів-скитальців використовують вже як звичайних лікарів в шпиталях або в різних комісіях.

Нам здається, що такі ж курси можна б було організувати на території американської й англійської зони за участю німецьких, американських і англійських лікарів, які дали б можливість всім лікарям-скитальцям, в цьому числі й українцям, підвищити свою кваліфікацію. Це питання треба Професійному об'єднанню Українських Лікарів в порозумінні з організаціями інших національностей поставити перед УНРРА і Військовим Управлінням.

Якщо це не було б розв'язане позитивно, слід поставити друге питання - про перевикли лікарів-скитальців, в напрямку, який можуть підказати вищевказані організації.

Третього виходу нема.

МІЖНАРОДНИЙ ШІНОЧИЙ КОНГРЕС ПРО СКИТАЛЬЦІВ

Міжнародний Шіночий Конгрес, що відбувся в серпні в Інтердеакен /Англія/, між іншим, цікавився питанням життя і долі європейських скитальців і з цього приводу ухвалив кілька цікавих постанов. Він звернувся до всіх держав, що мають будьякі можливості для розселення скитальців і потребують робітників, з проханням прийняти якнайбільше скитальців. Конгрес з приємністю відзначив, що окремі країни як Чех і Венесуела вже погодилися прийняти скитальців і допомагати їм. Він рішуче висловився за те, щоб будьяка країна засильно примушувала скитальців всупереч їх волі повертатись на батьківщину.

Конгрес закликає шінок всього світу в ім'я гуманності і справедливості допомогти скитальцям улаштувати їхнє життя і забезпечити їм притулок і праці.

КАНАДІЙСЬКІ КОНСУЛЯТИ ПРИЇДЖАЮТЬ ДО ЄВРОПИ

Як відомо, Канадійський Сенат погодився на в'їзд українських скитальців до Канади без обмеження кількості. В першу чергу мали б переїхати ті скитальці, які мають на руках афідавіти, або мають знайомих у Канаді, а далше всі інші особи.

Як недавно заявив Президент Ради міністрів Канади Макензі Кінг в розмові з представниками газет в Нью-Йорку, він очікує конкретних заходів, щоб якнайскорше перевезти скитальців. Незабаром до Європи приїдуть спеціальні представники Канадійського Уряду, які разом з консулятами в Парижі, Гаазі, Брюсселі проведуть всю підготовчу роботу і організують переселення скитальців. Ці представники мають почати свою працю ще цього року.

КОМІТЕТ ОБОРОНИ людських прав і соціальних питань у Нью-Йорку (із шістьох голосів) ухвалив постанову про те, що скитальці, які не хочуть повернутись на батьківщину, надалі користуватимуться харчуванням і помешканням Міжнародної Організації для втікачів. Ця ухвала прийнята всупереч волі представника СРСР Топлякова, який настоював, щоб перевірити політичну діяльність кожного скитальця.

СПРАВА ВИЇЗДУ ДО ПАРАГВАЮ На ПЛЕНУМІ ГУПР

Перший Пленум Головної Переселенчої Ради обмірковував також справу масового одержання українськими емігрантами віз на в'їзд до Парагваю.

В результаті клопотань Українського Допомогового Комітету в Буенос-Айрес /він об'єднує українців в Аргентині, Парагваї та Уругваї/ Парагвайський уряд видав в червні ц.р. закон про допущення до Парагваю 100.000 українських емігрантів з Європи. У зв'язку з тим стало можливим одержувати групові візи на в'їзд до Парагваю через його консулів в усіх європейських країнах, крім Німеччини. Порядок одержання цих віз був уже опублікований на сторінках журналу "Переселенець".

Серед деяких кол наших емігрантів почався рух щодо одержання віз. Окремі особи і навіть деякі осередки і організації почали проводити запис осіб, які виявляють бажання їхати до Парагваю, з метою оформлення віз. Кілька невеликих груп подали заяви, деякі з них навіть одержали їх. Увесь цей рух проходив пова переселенчими органами ЦПУЕ і без їх згоди.

Отже виникло питання, чи переселенчі органи мають розпочати масове вербування та оформлення віз для 100.000 імігрантів до Парагваю, чи ні. Стара переселенча Комісія стала була на тому, що раніше треба одержати детальні інформації про місцевості та умови оселення наших імігрантів у Парагваї і тоді вже розв'язувати справу масового руху.

З організацією Головної Переселенчої Ради та посиленням інтересом громадянства до одержання віз на в'їзд до Парагваю, справу цю поставлено і обговорено на Пленумі ГУПР.

При обговоренні цієї справи було наведено багато свіжих інформацій про Парагвай та різного роду мотиви, за те, чи інше розв'язання справи.

Взагалі справа представляється так: більша частина районів Парагваю мало надається для поселення наших людей в наслідок нездорового низинно-тропічного клімату і природних умов. Ці місцевості мало, або зовсім незаселені і не мають шляхів сполучення, не лише залізничних, але й звичайних.

Через те несприятливі там також господарські умови, особливо для розвитку сільськогосподарства. Хоч земля там родюча і клімат дає змогу вирощувати цінні сільсько-госп. культури, але збут цих продуктів дуже важкий: вивозити їх на зовнішній ринок майже неможливо, а на місці через брак споживачів, вони мають такі низькі ціни, що праця сільськогосподаря не оплачується. Промислові товари, через відсутність місцевої промисловості, здебільшого імпортується з інших країн і дуже дефіцитні та дорогі. Це створює велика "ножиці" поміж цінами на с.-г. продукти і промислові товари і ще більше утруднює становище сільськогосподаря. Особливо важко тому господареві, який обтяжений боргами /за землю, інвентар, переїзд і т.п./ та мусить їх своєчасно сплачувати, бо для того він повинен продавати свою продукцію за безцін.

Проте є також інші місцевості в Парагваї, що мають здоровіший клімат, більш придатний для наших людей. Ці місцевості більш заселені та мають порівняючи кращі сполучення і деяку промисловість. Через те, і господарські умови для поселенців там кращі, зокрема умови для сільськогосподарства: тут є більше споживачів на с.-г. продукцію, легше вивезти її звідси на експорт, а крім того можливо знайти собі працю в промислі.

Тому дуже важно наперед з'ясувати, в яких саме місцевостях могли б

оселитися наш 100.000 емігрантів у Парагваї.

Парагвайський Уряд не може фінансувати наших переїзду з Європи, якщо цього не зроблять також об'єднані нації. ~~То, очевидно, доведеться~~ нашим людям заборгуватися у транспортних або колонізаційних фірмах. Так само доведеться заборгуватися на господарче устаткування на місці поселення. Коли наш люди стануть працювати там на риллі в несприятливих господарчих умовах, їм дуже важко буде сплачувати ці борги.

З другого боку життя в Парагваї для людей, необтяжених боргами, дешеве й легке, а всякого роду дрібний промисл і ремісництво /але не сільське господарство/ дає добрі заробітки. Для власного прохарчування досить обробити невеликий кусень землі, а одяг, взуття, приміщення і т.п. потреби, завдяки гарячому кліматові вимагають малих видатків /звичайно за умови зовсім примітивного способу життя/.

Ми маємо ще надії на можливість переселення до інших країн, отже варто почекати до в'яснення цих можливостей.

Пізніший виїзд з Парагваю до інших країн, як це помилково дехто думає, буде також для наших людей утруднений, особливо для тих, хто буде обтяжений боргами.

З другого боку не так легко, як деякі собі уявляють, мати візу до Парагваю, в дорозі змінити маршрут і переїхати до будьякої іншої країни. Навіть, скажімо одверто, коли б це декому вдалося, хто, звичайно, має гроші, але в нас це ніяк неможливе.

Вибрати масові візи до Парагваю "на всякий випадок" виглядало б неповажно і зле характеризувало б нас закордоном. Парагвайський Уряд звільняє нас від плати за оформлення віз, з огляду на наше важке матеріальне становище. В той же час для нього самого оформлення наших віз сполучене зі збільшеними видатками, через ускладнену процедуру їх видачі. Тому не слід тим зловживати, навіть окремим меншим групам наших емігрантів.

Одержувати візу на в'їзд до будьякої країни "на всякий випадок", крім того, безцільне, бо посідання такої візи однаково не дає покищо права на виїзд з окупаційної зони аж до загального вирішення нашої долі Організацією З'єдинених Націй і не позбавляє власника візи від усякого роду правних ДП-неприємностей на окупаційній зоні.

З огляду на всі зазначені обставини і мотиви Головна Переселенча Рада, так само, як і раніше Переселенча Комісія ухвалила, не починати масового оформлення віз на виїзд до Парагваю, аж доки не буде одержано даних про місцевості та умови можливого поселення наших імігрантів у Парагваї та доки не в'яснується наше правне становище і можливості переселення взагалі.

Передбачено вислати до Парагваю наших представників для ознайомлення з місцевостями та умовами оселення.

Переселенча Рада рекомендує також іншим організаціям утриматися від масового вербування імігрантів до Парагваю. Це проте не означає заборони, чи від'ємної рекомендації щодо відбирання віз на виїзд до Парагваю окремим малим групам калих людей, якщо вони мають там будьякі забезпечені можливості і не вагаються відірватися від ширшого загалу. Але це треба робити поважно та обмірковано; порозумівшись попередньо у цій справі з Головною Переселенчою Радою. У всякому разі ми, як і раніше, остерігаємо людей перед необміркованими ділами, і особливо, перед різними безвідповідальними і випадковими вербувальниками, як щодо виїзду до Парагваю, так і взагалі.

В.П.

ПАРАГВАЙ, ЯКИМ ВІН Є

/Об'єктивні дані/

Про переселення українців до Парагвайської Республіки останніми останніми часами в наших громадських і таборних колах говорять аж надто багато. Ми чуємо багато слів заохоти від різних поважних українських організацій і окремих осіб, чуємо ширі і неширі поряди, читасмо заклики і приватні листи видатних українських діячів з Об'єднаного Допомогового Комітету Аргентини, Парагваю і Уругваю. Одне слово, з великим признанням і ширим подяком приймаємо до відома усі повідомлення і заклики, але про виїзд до Парагваю все ж таки хочемо і мусимо холодно, трезво, без поспішності, об'єктивно подумати й зважити усі його додатні та від'ємні сторони. Бо йдеться не про одну особу чи групу, чи навіть кілька груп, а про дола 100:000 людей, яким з національного обов'язку ми покликані сказати правду, тільки об'єктивну правду, якою вона не була б, гіркою, неприємною, прикрою.

Ми довго в цій справі мовчали, тобто не забирали слова, аж поки не зібрали належних матеріалів, бо про Парагвай нам випало сказати щось нове, об'єктивне, а не повторюваних, заявлених байок і оповідань. Можливо, що наші дані ще не повні, невичерпні, бо не завжди можна знайти потрібні літературні джерела /більш детально буде надруковано в спеціальній брошурі/, але все потрібне для уяви, що таке Парагвай, наша еміграція в цій статті знайде.

Усі повідомлення та інформації про Парагвай, які докопир ходили серед української еміграції, одержувались з різних джерел, були іноді досить суперечні і щодо окремих питань навіть взаємно себе виключали /дані про клімат, різні хвороби і загрози для здоров'я людей/. Це залежало від того, хто їх подавав, яку мав мету, чи він живе в Парагваї чи поза його межами, чи бував там, чи просто знає це з оповідань. Коли один "тоже" прихильник Парагваю розповідав нам про цю "чудесну" країну, ми зразу зрозуміли, звідкіль вітер веє без всяких пояснень.

Парагвай - країна сонця, багатьох тихих річок, безоглядних низин, лісів, непролазних болот і багниць, бездоріжжя, подекуди високих горбків. Країна повна природних протиріч і всяких несподіванок, для одних заманлива, для багатьох погрозлива. Своїми розмірами вона не набагато більша за Україну в передвоєнних межах, а населення має всього понад 1 мільйон. Впродовж довгих десятирок років їй не вдалося колонізувати своїх теренів, зріст населення взагалі досить незначний.

Географічне положення Парагваю дуже нагадує положення Швейцарії в Європі. В основному це суходільна країна, з величезними низинами, незначними горбками на сході /найвищі гори доходять до 400-600 м. над рівнем моря/, з усіх боків стиснута іншими державами - Бразилією, Аргентиною, Болівією і Уругваем, без власних виходів до моря, з порівняно слабо розвинутими залізничними шляхами, без битих шляхів і автострад.

Парагвай належить до країн чи не найбагатіших у світі на річки, річки й озера, що крім двохколесних високих возів з мулами і волами, є основними артеріями сполучення в середині республіки й з іншими державами. Основні великі тихі річки Парагваю - Парана, до мають десятки і сотні великих і малих допливів. Ріка Парана має понад 200 допливів, які для плавання великих пароплавів, з великим тонажем не надаються. Береги низькі, портів мало та ці часто не пристосовані для перевезення масових товарів. Така розгалужена система річок різної

довжини, ширини й глибини з низькими берегами, з великими болотами і багнищами, в лісах в умовах субтропічного і тропічного клімату створює досить нездорові і навіть небезпечні умови для здоров'я і життя місцевого населення.

Положення Парагвай біля тропіків та віддаль від моря, низький рівень понад морем обумовлюють його кліматичні умови. В основному клімат цієї країни субтропічний, частково поміркований і тропічний, гарячий, лише в деяких районах східної та річної зони може надаватися для українців, а здебільшого для нас загарячий. Повітря там вогке, вадудливе, повно нездорових випарів за браком продувних вітрів.

На жаль, ми не можемо провести систематизованих метеорологічних даних дослідження підсоння Парагвай і мусимо обмежитися скремими даними досліджень, надрукованими д-ром А.Шустером в його поширній книжці "Парагвай" /Штутгарт 1929 р./ Найвища температура в Асунсіоні /столиці краі/ 42°C, найнижча 18°C, Енкарнасіоні найвище 43°C, найнижча 15°C. Розподіл днів за температурою по місяцях такий: субтропічно-гарячих днів температурою 21-25°C у січні - 12 днів, лютому - 7, березні - 27, квітні - 12, травні, червні і липні - не буває, серпні - 4. Тропічно гарячих днів з температурою понад 25°C: у січні - 19 днів, лютому - 21, березні 4, квітні - 1, травні, червні, липні і серпні не буває. Для ясності мусимо зазначити, що весна у Парагваї починається у вересні, літо в грудні, осінь у березні, а зима в червні. Якщо взяти на увагу найбільшу провінцію Чако, яку уряд гаєє саме колонізувати, найвища температура там 38-42°C, в районі Консепсіон 30-31°C. В таких умовах український переселенець працювати ледве чи зможе, бо найвища температура літом у Київській, Полтавській, Подільській, Дніпропетровській областях 20-25°C.

Познаки коливань вологости повітря впродовж днів, якщо мати на увазі дані метеорологічної станції в Асунсіоні також досить несприятливі.

Дані про опади нагадують нашу Кубань, для нас також непривичні. Вони такі: в Чако - 999 мм., Сан Сальвадор - 1623 мм, Асунсіон - 1373 мм, Буєва Германія 1353,2 мм, Енкарнасіон 1565 мм. В Одеській, Дніпропетровській і Сталінській областях опади за рік 500 мм, а в Західній Україні 600 мм /Див."Географія Українських і сумежних Земель" Д-ра В.Кубійовича/.

До цього слід ще додати, за даними дослідників Мангельса, Ренгера і д-ра А.Шустера, що погода в Парагваї часто мінється не тільки протягом місяців, але в деяких районах /річна зона/ навіть продовже одного дня. Хоч для врожаїв така кількість опадів незавжди небезпечна і шкідлива, але для здоров'я людей на низинних землях не зовсім сприятлива, особливо в малярійних районах.

Висновки щодо підсоння коротко такі: у східній частині Парагвай, в т.зв. лісній та річкової зонах, де над берегами рік і на горбах живе переважна кількість населення країни, маємо багато опадів, високу вологість повітря, температура мінлива з перевагою субтропічної. Тільки окремі райони цих зон могли б надаватися для нашого поселення, але вони в більшості вже заселені. Глибинні і райони, за браком шляхів ополучення та високої малярійности, ледве чи підходять для масової колонізації.

Західна частина Парагвай - Чако - у північній частині своїми кліматичними умовами нагадує область Амазонки в Бразилії, з високими тропічними температурами, бідною рослинністю і фауною, малими і нерівномірними опадами, для нашого поселення неможлива. У південній частині, напроти Асунсіону, з кліматичними умовами близькими до Східної і Річної зон, в прибережних районах ріки Парагвай могла б надаватися до масового поселення, але невідомо, чи вона заселена.

Н е щ а с т я П а р а г в а ю

Навіть ті, що захоплюються цією країною, визнають, що вона небезпечна, загрозлива для здоров'я поселенців, особливо нових з малю фізичною, відпорністю людського організму проти всяких хворіб. Саме велика кількість річок з тихими ходами води, частими ровливами через низькі береги, болота і багнища з стоячою водою, низини, ліси, велика кількість дощів, утворюють надто сприяливі умови для малярії. Велике нещастя цієї країни — це москити, малярійні комарі, яких налічують до 20 родів. Вони літають великими роями, головні ночами, кусають людей і тварин та не тільки важає, але й неможливо перед ними оборонитися. Як стверджує д-р А. Шустер, ніякі мастила і олії не захищають білих людей. Двері, вікна у кімнатах доводиться щільно замикати, бо на світло вони летять масами. Саме ці москити є носіями малярії в різних, іноді дуже важких формах /особливо жовта/, яка до того виснажує людину, що врешті решт вона спричиняє смерть. Кожен парагвайець носить в кишені хінін, у кожного дома аптечка, але як твердять дослідники-лікарі, тих маляричних комарів така маса і різної величини, що ніякі запобіжні заходи нічого не допомагають. Тому не дивно, що парагвайці з вигляду бліді, виснажені, неначе сонні, повільні, хворити.

Крім москітів є ще інші комарі з породи диптер /чечени, польварі-ни/, які також не дають спокою людям і тваринам, викликаючи чесання і сверблячку, людина роздирає тіло до крові. Нагадуємо ще пісчану блоху і тарантула, що також надоводять людям. Нарешті регулярно що кілька років бувають налети саранчі, яка поїдає геть чисто весь врожай.

Багато лиха приносять терміти різного роду, які підточують будівлі так, що за порівняно короткий час підточена ними будівля може розвалитися в порошок.

Парагвай має багато ідовитих змій, які зустрічаються на полях, луках, а особливо в лісах. Хоч дехто заявляє, що вони не кидаються на людей, але все ж таки радять усім, що працюють в лісах, на полях цукрової тростини, майсових ілягунах, не ходити босоніж і надягати високі чоботи.

[illegible]

АРГЕНТИНА ПРИЙМАЄ 4 МІЛЬ. СКИТАЛЬЦІВ.

Як повідомляють нью-йоркські газети Аргентинський уряд погодився продовж кількох років прийняти 4 мільйони скитальців. В першу чергу мають прийняти еспанців та італійців. З цієї метою уряд має організувати консуляти в Римі та Мюнхені, які після оформлення всіх документів скитальців скеровуватимуть їх до Аргентини. Уряд дає кораблі для переселенців. Скільки переселенців буде відправлено в 1947 році ще не відомо.

Аргентинський консулат в Лондоні на запит поляків заявив, що до нього в цій справі немає жадних інструкцій.

У ПРОЕКТІ нової конституції вільної держави Баварії ухвалено на край-
ньому зібранні 26. жовтня ц.р. в ст. 105 передбачається видати всім чужин-
цям, які переслідуються і втікли до Баварії, право азилу, тобто їх не ви-
дадуть нікому і не висилатимуть поза межі Баварії.

У СІЧНІ 1947 р. має відбутися сесія 80-ого Американського Конгресу, на якій розглядатиметься питання про зміни законів в справі імміграції до Америки. Головна мета - уможливити візд більшої кількості європейських втісців.

ти. Місцеве населення натирає ноги цибулем і часником, запобігуючи яким змії не люблять.

Як доводить статистика головного шпиталю в Асунсіоні, в Парагваї, порівняно, досить поширені такі хвороби: туберкульоза, глисти, дизентерія та різні полові хвороби /сифіліс, гонорея/, не говорячи про малярію, що дає різні ускладнення.

Г о с п о д а р с т в о К р а ї н и

Парагвай геологічно малодосліджений і сьогодні він небагатий на різні корисні мінеральні копалини. Знайдено там мідні і залізні руди в районах Ібакуї, Кікіо, Каапукі, Пасо Піндо, Сан Мігуель, родовища малахітів, гранітів, базальтів, мергелів, цинку, охри, але вони не мають, за малими винятками, широкого промислового значення, видобуток їх має кустарний характер. Очевидно, багато важить те, що чужоземний капітал шукає в Парагваї зисків через труднощі транспортного характеру, а своїми силами держава не в стані впоратися.

Фауна порівняно не так багата. Є чимало риб, різних птахів, диких звірів як ягуари, тапіри, дикі коти, пуми, дикі кози та інші.

Залежно від природних ознак Парагвай можна поділити на три головні райони.

I. Ч а к о . Горішнє Чако порівняно, мало досліджене. Це рівнина, бідна на воду, подекуди гориста, лісиста, південні райони мають піщаний ґрунт. Клімат тропічний, район мало заселений. Населення займається хліборобством, годівлею худоби і рубанням лісів.

Долішнє Чако - також рівнина, з землею частково сухою, частково болотистою з окрайченими солончаками, подекуди чорнозем. Річок небагато. У нормальні роки опадів достатньо, в засушливі ж - мало. Можливе штучне зрошення. Літом гарячо, зимою холодно, клімат субтропічний, цілком нагадує Туркестан. Цей район цікавий для колонізації, бо там можна розвивати рільництво, скотарство, лісну промисловість, зокрема кебрахо, з якого виготовляють танін для шкіряної промисловості. Поки колонізація обмежується районом Бія Аїсе. Близькість до столиці Асунсіону, до головної артерії сполучення ріки Парагвай, висуває цей район на передове місце майбутньої перспективи широкого господарського значення, колонізації, за деяких умов придатної для українців.

II. Р і ч к о в а з о н а тягнеться з півночі від ріки Ріо Апах до ріки Альто Парана, лівобережного допливу ріки Парагвай і підрозділяється на три підрайони - район р.Ріо Апа /північний/, центральний і південний. Перший підрайон - горбокатий, в долинах рік крейда, мармур, граніт і порфір. Опади хоч і більші ніж в Чако, але бувають часом засухи, мало лісів, рослинність подібна до Чако.

Це район скотарства з розвинутою м'ясною промисловістю, розробляє мармур і крейду.

Північний підрайон /границі на півночі 23° ширини, на сході Сієрра де Амамбай, на заході ріка Парагвай аж до ріки Ріо Мандувіра/. Низина, ліси, лагуни, де-не-де прохайний чорнозем. Опади - достатні. Населення займається садівництвом, бавовною, рубанням лісів "ерба", скотарством. Цей район може надаватися до колонізації. Клімат субтропічний.

Центральний підрайон - решта району аж до Альто Парана, напроти Енкарнасіон. Частково горбокатий, частково низинний з лісами, ґрунт піщанистий, але прохайний. Клімат гарячий, опади достатні. У цьому підрайоні розвивається хліборобство, садівництво, огородництво, тютюн, банани, ананаси, мандіока, цукрова тростина, лісне господарство. Це найгустіше заселений район.

III. Лісний або східний район від гір Сієрра Мбаракан, на південно-захід і захід Серранія де Мбаракан, гори Каа-газу, на південно-сході і сході Альто Парана.

Район частково гористий, частково низинний, ґрунт піщанистий і глинистий з полосами чорнозему, багатий на атмосферичні опади. Тут розвинуті культури кави, бананів, ананасів, південних овочів, цукрової тростини та лісна промисловість.

Взагалі, характеризуючи Парагвай з господарського, зокрема сільсько-господарського боку, можемо сказати, що це країна величезних перспектив і широких можливостей, багата на природні дані, коли б не ті нещасть, про які ми лише згадували, які відстрашують колоністів. Саме через брак робочих рук весь розвиток народного господарства стоїть на низькому рівні, а все господарство провадиться примітивно. Досить сказати, що сокира, звичайний плуг, коса, серп - це основні сільсько-господарські знаряддя. Жниварки, молотарки, косарки, не говорячи вже про трактори, комбайни - це рідке явище, яке можна лише побачити на великих плантаціях досить рідко.

Ми не будемо зупинятися на окремих с.-г. культурах, що їх обробляє населення, це зробимо окремо, вони нічим не відрізняються від культур Аргентини, Бразилії. Але саме тому, що ці країни мають куди вигідніше географічне положення, краще сполучення, вони залучають парагвайське господарство своїми цінами, швидкістю доставки.

Парагвай має величезні перспективи для розвитку скотарства, для перероблення різних с.-г. продуктів, які за браком дешевого транспорту не знаходять ринків збуту. Сільський господар не зацікавлений в підвищенні врожайності і розширенні свого господарства, бо йому нікому продавати продуктів. В той же час він мусять за дорогими цінами купувати різні промислові вироби, машини, одяг, на які він не має грошей. Ось чому селяни втікають до міста, на виробні, де вони за дешеві гроші купують харчі і за остаток засобів добре одягаються, мають розваги.

Ми бачили на фотографіях хати, подвір'я парагвайських господарів. Вони майже нічим не відрізняються від казахстанських аулів. Умови жити примітивні, прості, невибагливі. Кіно поза містами це рідкість, а про театри, бібліотеки нічого говорити.

Ми свідомо не хочемо робити ніяких висновків, підказувати будь-кому своїх думок. Нам здається, що рішення ГУПР цілком правильне і нами в цій статті обґрунтоване.

Ми не торкнулися ще багатьох питань розвитку Парагваю, але порівняно з тими основними, це другорядні. Без вирішення проблеми транспорту - господарство Парагваю не може вийти на широкий шлях.

В. Чижівський

ДО ВСІХ ОБЛАСНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ ЦСУЕ І ТАБОРОВИХ РАД.

У зв'язку з різними запитами, Головна Переселенча Рада доводить до загального відома, що різного роду переселенчі акції, які організуються в таборі Фельдмохінг /Шляйхсгайм/ місцевими групами, не пов'язані з Головною Переселенчою Радою та її Управою і за них ніякої відповідальності не несемо.

Так само повідомляємо, що таборовий бюлетень "Переселенчий Інформатор", який видається в тому ж таборі не має ніякого відношення до Головної Переселенчої Ради та її Управи. Єдиним органом Ради, що докладно й об'єктивно інформує українську еміграцію в різних справах переселення і оселення є наш журнал "Переселенець".

ГОЛОВНА УКРАЇНЬСЬКА ПЕРЕСЕЛЕНЧА
РАДА